

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

60. заседание

Срѣда, 5 юний 1940 г.

(Открито въ 10 ч. 30 м.)

Председателствувалъ председателътъ Никола Логофетовъ. Секретари: Атанасъ Цвѣтковъ и Светославъ Славовъ.

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Съобщения:	Стр.	Законопроекти:	Стр.
Отпуски	1897	1) За измѣнение и допълнение на закона за ликвидация на заемитѣ, отпущнати по закона за направа на икономически къщи и на-сърдчене жилищния строежъ (Поправка)	1906
Законопроектъ	1897	2) За разрешаване на Общинското стопанско пред-приятие за експлоатация на Павелбанскитѣ ми-нерални бани да склучи заемъ отъ фонда „Об-щественни осигуровки“ въ размѣръ на 8.000.000 л. (Първо и второ четене)	1906, 1907
Питане	1897	3) За разрешаване на Св. Рилска обителъ да от-пустъчъ безплатно общо 200 куб. метра иглоли-стни групи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни инсти-тути (Първо и второ четене)	1908, 1909
По дневния редъ:		Предложение за продължаване срока за извозъ на дървенитѣ материали отъ низкостѣбленитѣ сѣ-чища до временнитѣ складове презъ 1940 г. до 15 юний включително (Приемане)	1906
Отговоръ на питанія: 1) Отъ министра на обществе-нитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството относно нещастieto при Борилската дига	1898	Съобщение отъ министъръ-председателя г-нъ Бог-данъ Филовъ, че Негово Величество Царьтъ е утвърдилъ законитѣ и решенията, гласувани презъ първата сесия на XXV-то обикновено На-родно събрание	1906
Говорили: И. Хайдудовъ	1898	Сесия — закриване. Писмо отъ Негово Величество Царя, съ което упълномощава министъръ-пред-седателя г-нъ Богданъ Филовъ да закрие отъ Негово име първата редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание (Прочитане отъ министъръ-председателя Б. Филовъ)	1909
М-ръ Д. Василевъ	1898	Благодарности отъ сградата на министъръ-предсе-дателя г-нъ Богданъ Филовъ къмъ народ-нитѣ представители за усърдието и грижитѣ, които съ проявили при различнитѣ законопро-екти, сложени на разглеждане презъ сесията на Народно събрание	1909
2) Отъ сѣщия министъръ — на питането относно во-доснабдяването на Дели-Орманъ	1899	Пожелание отъ председателя къмъ народнитѣ пред-ставители по случай привършване работата на първата редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание	1909
Говорили: И. п. Константиновъ	1899		
М-ръ Д. Василевъ	1899		
3) Отъ сѣщия министъръ — на питането относно ко-ригирането на рѣкитѣ Камчия и Врана и напра-вата на моста при с. Саламаново	1900		
Говорили: Н. Джанковъ	1900		
М-ръ Д. Василевъ	1900		
4) Отъ сѣщия министъръ — на питането относно из-мѣнение бюджета на общинското стопанско предприятие за електричество въ гр. Варна отъ министерството	1900		
Говорили: Къдревъ	1900		
М-ръ Д. Василевъ	1900		
5) Отъ министра на финанситѣ — на питането от-носно удържкитѣ, правени върху заплатитѣ на тютюноработницитѣ въ гр. Пловдивъ за жельз-нопѣятната мрежа и други танъчни закони	1901		
Говорили: Т. Поляковъ	1901		
М-ръ Д. Божилковъ	1902		
6) Отъ министра на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството — на питането относно неза-плащане труда на работницитѣ и крайно лошитѣ порядки по линията Шуменъ—Карнобатъ	1903		
Говорили: Н. Джанковъ	1903		
М-ръ Д. Василевъ	1904		

Председателъ Никола Логофетовъ: (Звъни) Има нуж-ния брой народни представители, отварямъ заседанието. Отсъствуватъ следнитѣ народни представители: Ангелъ Вълчевъ, Велизаръ Багárovъ, Георги Михайловъ, Георги Чалбуровъ, Дени Костовъ, Димитъръ Арнаудовъ, Димитъръ Митковъ, д-ръ Иванъ Йотовъ, Кирилъ Минковъ, Киро Арнаудовъ, Маринъ Тютюнджиевъ, Минчо Ковачевъ, Ни-кола Мушановъ, Тотю Новаковъ, Филипъ Махмудиевъ и Христо Таукчиевъ.)

Председателството е разрешило отпущъ на следнитѣ народни представители:

- на г-нъ Киро Арнаудовъ — 2 дена;
- на г-нъ Светославъ Павловъ — 1 день;
- на г-нъ Стефанъ Радионовъ — 1 день;
- на г-нъ Ангелъ Сивиниовъ — 1 день;
- на г-нъ д-ръ Василь Георгиевъ — 1 день;
- на г-нъ Сирко Станчевъ — 1 день;

- на г-нъ Тотю Маровъ — 1 день;
- на г-нъ Тотю Новаковъ — 3 дни;
- на г-нъ Ангелъ Вълчевъ — 3 дни;
- на г-нъ Кирилъ Минковъ — 1 день;
- на г-нъ Минчо Ковачевъ — 1 день, и
- на г-нъ Филипъ Махмудиевъ — 1 день.

Постъпило е питане до г-на министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве отъ народния представителъ г-нъ Дичо Тодоровъ, относно действие на органитѣ на Дирекцията на полицията и нанесенъ побой при Ботевитѣ тържества въ Враца. Това питане ще се изпрати на г-на министра.

Постъпило е частно законодателно предложение, подпи-сано отъ нужния брой народни представители, за амнистия. Следъ катъ се напечати, ще бжде раздадено на г-да народ-нитѣ представители.

Г-нъ министърът на обществените сгради, пътищата и благоустройството е готовъ да отговори на питането на плевенския народен представител г-нъ Игнатъ Хайдудовъ.

Моля г-нъ Хайдудовъ да прочете питането си.

Игнатъ Хайдудовъ: (Отъ трибуната. Чете). „Г-не министре! Голѣмо е нещастieto и огромни сѣ загубитѣ на жителитѣ отъ с. Борилъ отъ нахлуитѣ води на Дунава презъ шлюза на борилската дига, които води сѣ заляли около 10 хиляди декара работна земя и наводнили къмъ 100 къщи.

Не зная, обаче, известенъ ли Ви е следниятъ фактъ: на 28 февруарий т. г. два дни само следъ донесението на нѣкакъв-си безъ всѣкаква специалност надзирателъ, че работата по дигата е привършена, плевенскиятъ областенъ инженеръ по водитѣ, минавайки по карабозката дига, е забелязалъ, че борилската такава, на посоченото по-горе мѣсто, въ продължение на нѣколко метра е въ неизправностъ и че налитѣ на сѣщото мѣсто е по-низкъ съ 2 м. отъ общата височина на посетената отъ него борилската дига. Веднага отъ с. Борилъ телеграфически съобщилъ инженеръ донася въ министерството Ви — респективното отдѣление — за това. Отдѣлението, вмѣсто да вземе актъ отъ донесението на инженера-специалистъ и да нареди нужното, отговаря съ писмо № VIII-180 отъ 2 мартъ т. г., че донесението е неоснователно и му се казва да не алармира по несъществуващи опасности като третираната. Въпреки това, обаче, въпросниятъ инженеръ прави обстоенъ писменъ докладъ до министерството Ви и предупреждава, че опасността е голѣма, ако не се взематъ бързи мѣрки. Чакъ следъ това се даватъ отъ министерството нареждания, безъ, обаче, да бѣде изпратенъ специалистъ, който да ръководи поправянето на дигата.

За това немарливо и прѣстѣпно нехайство на отговорното служебнo лице отъ министерството Ви, главенъ виновникъ за милионни загуби и нещастия, искамъ да зная, г-не министре, и моля да ми отговорите, какво наказание събѣтате да му наложите и какви още отговорности има същиятъ вредителъ.“

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Преди всичко прося извинение отъ васъ, че не можахъ да намѣря презъ течение на сесията време да отговори на питанята, които ми бѣха отправени. Закъснѣхъ съ отговоритѣ си поради обстоятелството, че бѣхъ извънредно много заетъ съ много по-важни въпроси и не намѣрихъ куражъ да занимамъ почитаемото Народно събрание съ тия питанья, които, макаръ че бѣха и тѣ по самото си естество доста важни, търпѣха отлагане. Разбира се, презъ това време азъ съмъ взималъ съвременно мѣрки да бѣдатъ предотвратени ония работи, които трѣбваше да бѣдатъ предотвратени, или съмъ взималъ мѣрки, които бѣха нужни, за да върватъ работитѣ, предметъ на питаньята, по-успѣшно и по-добре.

Сега ще отговоря на първото питане относно борилската дига. Борилската дига се работи отъ нѣколко години. Една частъ отъ дигата е била направена по-рано. Министерството на благоустройството е поело ангажиментъ да довърши презъ 1939 г. частта на дигата отъ километъръ 6-9 до 2-500. Между дветѣ части на тази дига, нѣвата, завършена по-рано, и тази, която се завършва сега, е оставена една свободна частъ отъ около 10-12 м., въ която частъ е трѣбвало да се построи помпена станция за отводняван на Борилската низина. За да не се залива нивината, тази частъ е била запришена навремето провизорно, временно, съ една малка дига, която е била закопана на дветѣ части на построената вече дига.

Търгътъ за помпената станция още не е произведенъ. Едвамъ презъ тази зима изработихме плановѣтъ за помпената станция, и тия дни ще бѣде обявенъ търгъ за доставката на машиннитѣ и електрическитѣ части. Постройката ще бѣде направена, следъ като вече имаме утвърденъ търгъ за машиннитѣ части. Съобразно предложенитѣ машини ще бѣде изработенъ проектътъ за постройката, която ще се започне веднага, за да бѣде готова до полунаването на машиннитѣ части, които ще бѣдатъ инсталирани веднага въ самата постройка. Значи, отдѣлтѣ за воднитѣ строежи заварва това положение, което ви казахъ. Въ края на миналата есенъ, по нареждане на отдѣла, е поискано съдействие отъ кмета на с. Борилъ за доизкарване на тази временна дига. Докато настѣпи зимата е извършена известна частъ отъ дигата, но не е могло да остане завършена. Зимата, знаете, бѣше много продължителна, люта и мъчителна и затова не е могло да се извърши тогава абсолютно никаква работа.

Предвидъ на това, че паднаха голѣми снѣговалежи, министерството още на 19 февруарий изпраща на кмета на с. Борилъ следното писмо: (Чете) „Предвидъ на това, че дигата е почти завършена и затваря цѣлата Борилска низина, а е останало ненасипано при километъръ 2-500 тѣй зареченото прокопано гърло, то има опасностъ, при покачване нивото на Дунава, да бѣде наводнена низината. За да бѣде предотвратено това положение, което би причинило голѣми повреди, както на имотитѣ, така и на самата дига, моля, незабавно да наредите по трудовъ начинъ засипването на гърлото, което ще стане по указание на органи отъ строителната секция“.

Това писмо, за което говори народниятъ представител г-нъ Хайдудовъ, идва вече на 29 февруарий, а писмото на отдѣла е отъ 19 февруарий, значи, отдѣлтѣ е изпреварилъ съ своитѣ нареждания за извършване на предначертанитѣ работи по запазването на тази низина. И ако въ писмото-отговоръ на писмото на областния плевенски инженеръ е употребенъ изразъ „не алармирайте“, то е затуй, защото на всички е известно, че между отдѣлението по водитѣ въ Министерството на земедѣлнето и отдѣла за воднитѣ строежи има известенъ антагонизмъ, който, както азъ, така и моятъ колега г-нъ Багряновъ, откъкъ сме министри, се мъчимъ да притъпимъ и премахнемъ. Но това сѣ напастени чувства, които мъчно могатъ да се премахнатъ. Искамъ да кажа, че гози изразъ още нищо не показва. Той показва само какви сѣ отношенията между дветѣ служби, обаче както едната служба, така и другата служба сѣ взели мѣрки, за да може да се предпази низината отъ заливане. Кметътъ, обаче, когато сѣ му искали хора, не е могълъ да изкара достатъчно работници-селяни отъ селото и работитѣ по засипването, което засипване е започнало чакъ къмъ пролѣгъта, защото презъ зимата не е могло да стане, не сѣ могли да бѣдатъ извършени. По тази причина засипването не е вървѣло успѣшно. Когато дохождатъ вече високитѣ води, тѣ успѣвагъ да прехвърлятъ тази провизорна, временна дига по прокопаното гърло и преливатъ въ самата низина. Това не се дължи на нѣкакво нехайство, нито се дължи на това, че не сѣ взели достатъчно мѣрки. Фактъ е, че водитѣ сѣ достигнали до една кола 27-50 м. надъ морското ниво. При най-катастрофалното наводнение, отбелязано отъ освободението насамъ въ България, при наводнението презъ 1897 г., нивото на водитѣ е било само съ 25 см. по-високо отъ тази кола, на която сѣ достигнали тая година. Независимо отъ това имаме още единъ незавършенъ строежъ, а при незавършенъ строежъ може да се очаква такова нещастие. Друго би било, ако дигата бѣше окончателно завършена, ако помпената станция бѣше построена и тогава стапѣше нещастieto.

Така че това е по-скоро едно природно бедствие, срещу което не е могло нищо да бѣде направено.

По въпроса за размѣра на загубитѣ. Кажа се, че загубитѣ възлизали на около 14 милиона лева. Отъ анкетата, която наредихъ да се извърши тамъ, се оказа, че има залѣти действително около 6.000 декара земи, обаче 4.000 декара сѣ били предварително залѣти отъ води инфилтрирани подъ дигата и преминали въ низината. Значи, тия води не сѣ прѣлѣли презъ дигата, а сѣ преминали подъ дигата и сѣ залѣли 4.000 декара земи. Останалитѣ 2.000 декара сѣ били залѣти отъ прѣлѣлитѣ вече води, когато Дунавътъ достигна ниво 27-50 метра надъ морското равнище. Загубитѣ, изчислени заедно съ 32-тѣ жилици и 28-тѣ стопански постройки, общо възлизатъ на около 3 милиона лева, а не на 14 милиона лева, както се казва.

Както ви казахъ, отъ органитѣ на министерството сѣ взети достатъчно мѣрки, за да се предотврати тоза нещастие. Срещу това голѣмо природно бедствие, срещу тази голѣма природна стихия, не е могло нищо да се направи — Дунавътъ прелива и залива тази низина. Въпреки това, обаче, за известна мѣдност, която сѣ проявила нѣколко отъ органитѣ на министерството, азъ уволнихъ за наказание техника, който е билъ тамъ, макаръ да не го намирамъ въ себе си за много виновенъ. Считамъ, обаче, че той не е упражнилъ достатъчно давление върху общинскитѣ власти, за да ги накара да изкаратъ повече селяни на работа, даже ако е било потрѣбно и насла, за да се засипе провизорната дига при прокопаното гърло.

Това е отговорътъ, който мога да дамъ на питането на г-нъ Хайдудовъ. (Ржкоплѣскания)

Игнатъ Хайдудовъ: Заявявамъ, че съмъ доволенъ отъ отговора на г-на министра. (Ржкоплѣскания)

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-нъ министърътъ на благоустройството е готовъ да отговори на питането на народния представител г-нъ Ангелъ Стояновъ и на народ-

ния представител г-нъ Иванъ п. Константиновъ, кубратски народни представители.

Моля единъ отъ двамата да прочете питането.

Иванъ п. Константиновъ: (Отъ трибуната. Чете) „Предвидъ настъпването на лѣтния сезонъ, когато цѣлятъ водоснабденъ Дели-Орманъ страда отъ страшно безводие, което се отразява и върху здравословното състояние на едно 50-хилядно население, молимъ да ни се отговори:

1. Докъде сѫ стигнали работитѣ по окнотателното каптиране и инсталиране машинитѣ на каптажа „Малък-Поровецъ“ и свързването му съ стария и централенъ такъвъ въ „Махзаръ-паша“;

2. Достатъченъ ли ще бѣде дебитътъ на водага отъ двата каптажа за редовното и задоволително продоволствие съ вода на селата отъ групата „Махзаръ-паша“, въобще и най-вече презъ настъпващия лѣтенъ сезонъ, когато нуждата отъ вода се чувствува най-силно; и

3. Какво се проектира въобще да бѣде направено, за да може действително селата на безводния Дели-Орманъ да бѣдатъ редовно и достатъчно водоснабдени?“

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Водоснабдяването на Дели-Ормана е едно отъ най-големитѣ благоустройствени предприятия на държавата. Идеята за водоснабдяването на Дели-Ормана датира много отдавна, още отпреди освобождението. За родоначалникъ на тая идея се счита известниятъ Митхадъ Паша. Още преди освобождението, за да разреши въпроса за водоснабдяването на Дели-Ормана, той е викалъ капацитети, които сѫ имали свѣтовна известност, за да дадатъ мнението си какъ да стане водоснабдяването му. Известно е, че той е викалъ свѣтовно известния професоръ Фердинандъ фонъ Хохштеръ отъ Виена да дойде да обиколи Дели-Ормана и да даде своето мнение за водоснабдяването му. Следъ туй е идвалъ въ България, пакъ презъ турско време, неговиятъ ученикъ Францъ фонъ Тула, професоръ по геология въ Виенската политехника. Тула е също далъ своето заключение за водоснабдяването на Дели-Ормана, обаче не се е пристѣпило конкретно къмъ самото водоснабдяване.

Правителствата следъ освобождението, заети известно число години съ административното и финансово организиране на държавата, не сѫ могли да се погрижатъ за водоснабдяването на този безводенъ, но много красивъ край. Мѣстнитѣ административни власти, обаче, окръжнитѣ постоянни комисии и съответнитѣ общини сѫ полагали, до толкова доколкото силитѣ имъ сѫ позволявали, грижи за водоснабдяването на Дели-Ормана, което водоснабдяване, обаче, е било извършвано по-скоро локално, за дадени населени мѣста, а не за цѣлия край. Така отъ Русенската окръжна постоянна комисия, отъ Силистренската окръжна постоянна комисия и отъ Шуменската окръжна постоянна комисия сѫ били отпущани срѣдства за локални проучвания и за изкопаването на дълбоки кладенци. Такива кладенци сѫ копани въ Балбунарско, Куртбунарско, Кеманларско, които сѫ достигали до дълбочина отъ 180-200 метра. Безспорно, при една такава дълбочина, въпрѣки, че сѫ намѣрили вода, изваждането на водата е представлявало голяма мъка за населението. Затова и Русенската окръжна постоянна комисия първа е пристѣпила къмъ механизиранието на това изваждане на водата, като е доставила помпи. Поради това, обаче, че дълбочината е била много голяма и не сѫ могли да поддържатъ тия помпи въ изправност, тѣзи първи машинни изкачвания на водата отъ една такава дълбочина сѫ били напустнати, изоставени и се е минало пакъ къмъ стария начинъ на изваждане на водата — съ тулумби.

Първъ, който у насъ дава, тъй да се каже, едно по-добро направление на разрешаването на този въпросъ, е покойниятъ д-ръ Никола Геннадиевъ. Презъ 1905 г. той повиква проф. Делоне отъ Минната академия въ Парижъ да обиколи Дели-Ормана и да даде мнение за водоснабдяването му. И, действително, Делоне идва презъ 1905 г., прави една доста голяма обиколка изъ Дели-Ормана и излага своитѣ проучвания въ единъ докладъ, озаглавенъ „Хидрологически проучвания на българска Добруджа“, защото неговитѣ проучвания обхващатъ и една частъ отъ румънска Добруджа.

Делоне, като геологъ, дава чисто научно проучване на въпроса, безъ да дава мнение какъ да се разреши този въпросъ практически. Той казва, че Дели-Орманътъ не може да бѣде водоснабденъ съ вода отъ самия Дели-Орманъ, предвидъ на това, че геологическиятъ строежъ

на Дели-Ормана е такъвъ, че не може да задържа повърхностнитѣ води, ако ние ги баражираме, и, второ, че подноженитѣ води на Дели-Ормана сѫ много дълбоки, на около 200-250 м., особено въ неговитѣ високи части — въ низинитѣ, край Дунава сѫ по-плитко, на 150-180 м., но въ центъра на Дели-Ормана, където срѣдната надморска височина е 400 м., тамъ водага се намира на дълбочина 200-250 м. Заключениеето на проф. Делоне е, че нѣма абсолютно никакъвъ стопански смисълъ отъ такава дълбочина да се изважда вода за водоснабдяването на този край.

Отъ 1905 г. насамъ въпросътъ за водоснабдяването на Дели-Ормана пакъ замира. Едва презъ време на голѣмата война, съ огледъ нуждитѣ на армията, отиватъ наши геолози, д-ръ Лазаръ Ванковъ и други, които да проучатъ какво да се направи и какви съоръжения да се построятъ тамъ, за да може армията да бѣде гарантирана съ повече вода. Разбира се, и тогава нищо не е било направено, защото не е имало достатъчно време за това.

Следъ войнитѣ настѣпватъ вече по-тежки времена. И презъ 1925 г. отново се пристѣпва къмъ по-реалното разрешаване на въпроса. Още презъ 1922 г. се стпуска една помощъ отъ Министерството на благоустройството за проучвания и на 15 октомврий 1926 г. — ако се не лъжа, тогава министъръ на общественитѣ сгради, пѣтищата и благоустройството бѣше г-нъ Славейко Василевъ — се прокарва специалниятъ законъ за водоснабдяването на Дели-Ормана. Презъ 1925 г. се изработиха ексекутивни проекти отъ частно практикуващъ инженеръ. Презъ 1926 г. се формираха, съгласно закона за водоснабдяването на Дели-Ормана, две дирекции: една за Русенския Дели-Орманъ и друга за Шуменския Дели-Орманъ. Още презъ 1927 г. се започнаха първитѣ строителни работи и въ началото на 1928 г. бѣха водоснабдени първитѣ четири села въ Шуменския Дели-Орманъ.

Дветѣ дирекции работѣха по два съвършено различни метода. Шуменската дирекция, въ която бѣхъ и азъ, мога да заявя, че извършваше работитѣ тъй, както самата техника повелява. Политическитѣ лица, които влизаха въ строителния комитетъ, не се мѣсѣха въ работитѣ на техницитѣ, и затова работата тамъ отиде извънредно добре, извърши се много сполучливо, безъ всѣкакви дефекти. И днесъ работитѣ въ Шуменския Дели-Орманъ служатъ като образцови работи по водоснабдяването не само въ България, но и на Балканския полуостровъ.

Въ Русенския Дели-Орманъ, за голѣмо нещастие, въпрѣки че и тамъ имаше добри техници, политическитѣ лица се мѣсѣха въ работитѣ на техницитѣ, и тамъ не техниката бѣше, която доминираше, а желанието на разни партизани, които въпрѣки техниката, въпрѣки науката, диктуваха да се извършватъ техническитѣ работи не тъй, както трѣбваше. Конкретно, работата се състои въ това, че тази група, която тамъ бѣше започнала строежитѣ, можеше да водоснабди известенъ брой села, обаче предвидъ на това, ч. се явяваха постоянно искания да се свързватъ и други села, наложи се технически да се свързватъ много села, когато изворитѣ, които бѣха хванати, не можеха въ никой случай да задоволятъ консумативния капацитетъ на тия села. И така полета-лека ние дойдохме до положението, въ Русенския Дели-Орманъ села, които бѣха снабдени съ модерни водоснабдителни мрежи, съ модерни водоснабдителни съоръжения, да даватъ на населението вода на два-три дни веднажъ. Вследствие на туй разбира се, явиха се въ селата епидемии, и положението стана извънредно застрашително.

Презъ 1936 г., за да се премахне тази пакостъ, нанесена въ Русенския Дели-Орманъ, бѣше свикана комисия отъ вещи лица, въ която влизаха: професоръ д-ръ Стефанъ Бончевъ, геологъ, моя милостъ и още двама души инженери, единиятъ отъ които бѣше г-нъ Салуновъ, бившъ директоръ на Русенския Дели-Орманъ, който се занима съ въпроса, какъ да се помогне на Русенския Дели-Орманъ по отношение на водоснабдяването. Тази комисия се произнесе и даде заключение, че трѣбва да се хванатъ нови води при с. Малък-Поровецъ, които да се превърлятъ въ сегашната помпена централа Теке-Махзаръ-паша, за да се усили дебитътъ на водитѣ отъ тамошния изворъ и, освенъ това, да се откъсне една частъ отъ селата, които по първоначалния проектъ трѣбваше да образуватъ Гложенската група, а ги присѣдиниха къмъ Волненската група.

Работитѣ по детайлнитѣ проучвания се забавиха доста много, обаче отъ миналата есенъ се усилиха извънредно много, като се даде специално нареждане отъ министерството да не се отдаватъ предприятията на никакви предприемачи, а веднага да се пристѣпи къмъ работа по стопански начинъ, като се използва цѣлото време презъ зимата до толкова, доколкото може да се използва.

Въ края на краищата, за да не се простирамъ повече, съ голѣми усилия презъ зимата ние успѣхме да построимъ

всички съоръжения, и оня денъ получихъ телеграма отъ директора на безводния Дели-Орманъ, съ която ми съобщава, че днесъ, на 5 юний, пускатъ водата отъ Малък-Поровецъ къмъ Теке-Махзаръ паша. (Ръкоплъскания)

Иванъ п. Константиновъ: Г-да народни представители! Ние заявяваме, че сме много доволни отъ отговора, който получихме отъ г-на министра и сме крайно благодарни за всичко, което е направено, което се прави и което въ бъдеще ще бъде направено, за да може този жизненъ за Дели-Ормана въпросъ да получи своето разрешение. (Ръкоплъскания)

Тодоръ Кожухаровъ: Това не е по правилника! (Оживление и ръкоплъскания)

Председател Никола Логофетовъ: Зная, че не е по правилника.

Г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството е готовъ да отговори на питането на народния представител г-нъ Никола Джанковъ, относно коригирането на рѣкитъ Камчия и Врана и направата на моста при с. Салманово.

Има думата народниятъ представител г-нъ Никола Джанковъ, да прочете питането си.

Никола Джанковъ: (Отъ трибуната. Чете) „Г-не министре! Известно ли Ви е, че придошлитъ на два пѣти води на рѣкитъ Камчия и Врана отвлѣкоха частъ отъ шосето и желѣзнопѣтната линия при гара Царъ Крумъ, а сѣщо така платното на шосето и желѣзнопѣтната линия при с. Злокучене. Сѣшитъ рѣки отвлѣкоха моста при с. Салманово и други мостове по сѣшитъ рѣки.

Като имате предвидъ, че тия рѣки текатъ изъ легловища, както Богъ имъ ги е далъ, лѣкатушатъ и извиватъ леглото си всѣки 100 метра, и че поради това даже при по-слабо наводнение излизатъ отъ леглата си и причиняватъ пакости на земеделскитъ култури, така важни и необходими за поддържане тона на нашия стопански животъ, не мислите ли, че мѣроприятията за премахване на това зло сѣ по-важни отъ много други, които сега се набелязватъ, напримеръ, като електрификации, главни пѣтища и пр.

Не смѣтате ли, че е дошло време леглата на по-големитъ рѣки, водитъ на които често правятъ пакости, да бъдатъ коригирани?

Какви мѣрки смѣтате да се взематъ въ бъдеще за отбѣгване подобни бедствия, които човѣшката рѣка може да подчини и обуздае, и кога ще се възстанови мостътъ при с. Салманово, който откъсва отъ гр. Шуменъ селата Салманово, Златаръ и Суха-рѣка?“

Председател Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Безспорно е, че съ коригирането на рѣкитъ се цели не само да се предпазятъ всички околни имоти отъ заниване, когато тия рѣки придоидатъ, но сѣщо така да се спечелятъ и нови терени за земеделско обработване.

Специално за порѣчието на рѣка Камчия и за всички ония мѣроприятия, които трѣбва да бъдатъ изградени тамъ, е образуванъ още презъ 1926 г. воденъ синдикатъ „Тича“. Този синдикатъ, покрай другитъ си задачи, като силопроизводство, напояване и отводняване, има сѣщо така и задачата да коригира рѣката Голѣма-Камчия и нейнитъ притоци, а именно: рѣката Врана, както и малкитъ притоци, които се вливатъ въ тия по-големи рѣки.

Водниятъ синдикатъ „Тича“ е започналъ проучванията си още отъ 1926 г. и сега въ това отношение е твърде много напредналъ, има готови планове, обаче нѣма срѣдства, за да може да пристѣпи къмъ реализирането на по-големитъ отъ тия задачи.

Държавата, както знаете, шомъ има образуванъ воденъ синдикатъ, е отстъпила, прехвърлила своитъ грижи въ това отношение именно на синдикатитъ. Това, разбира се, още не значи, че държавата не може да се намѣри, ако има възможность. Обаче вие знаете отъ изложенията, които правихме тукъ заедно съ г-нъ министъръ Багряновъ относно воднитъ строежи, че досега много малко се е отдѣляло, пѣкъ и малко може да се отдѣли за изграждане на воднитъ строежи.

Въ реда на изграждането на воднитъ строежи мога да кажа, че корекционнитъ работи на рѣкитъ заематъ едно отъ последнитъ мѣста. Преди всичко ние се грижимъ за напояване и отводняване и следъ това пристѣпваме къмъ коригиране на рѣкитъ. У насъ е почнала работата по коригиране на по-малки рѣки, като Девненската, Мадарската, рѣката Азмакъ, рѣката Чая и др., обаче до коригирането на една по-голема рѣка още не сме пристѣпили. А такава рѣка е Голѣма-Камчия съ своитъ големи притоци Луда-Камчия и Врана.

За да може да се коригира Голѣма-Камчия, заедно съ нейнитъ притоци, сѣ потрѣбни около 120 милиона лева. Тѣзи срѣдства ние не можемъ да отдѣлимъ, нито отъ редовния бюджетъ на държавата, нито пѣкъ съ тѣхъ може да се ангажира самиятъ воденъ синдикатъ. Следователно, въпросътъ пакъ остава за разрешение тогава, когато ще можемъ да пристѣпимъ къмъ сключването на единъ голѣмъ мелиоративенъ заемъ, чрезъ който да може да се извършатъ тия корекционни работи. Никакви други срѣдства не можемъ да намѣримъ, за да отстранимъ бедствията, които нанася рѣката, когато придоиде.

Относно постройката на мостъ на Голѣма-Камчия между Шуменъ и Салманово, азъ мисля, че г-нъ Джанковъ знае тая работа. Книжата сѣ изработени презъ зимата, обяви се търгъ, и, ако не е възложенъ, вървамъ, че тия дни ще бъде възложенъ. Той ще възлѣже на 1.700.000 л.

Това е, което мога да отговоря на г-нъ Джанковъ. (Ръкоплъскания)

Председател Никола Логофетовъ: Г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството е готовъ да отговори на питането на народния представител г-нъ Атанасъ Кждревъ относно общинското стопанство за електричество, вода и каналъ въ гр. Варна.

Има думата г-нъ Кждревъ да прочете питането си

Атанасъ Кждревъ: (Отъ трибуната. Чете) „Г-не министре! Законътъ за стопанскитъ предприятия, издаденъ презъ 1927 г. („Държавенъ вестникъ“, брой 275, отъ 6 мартъ 1927 г., указъ № 143) и измѣненията, направени въ брой 46 на „Държавенъ вестникъ“, отъ 23 юний 1938 г., не предвиждатъ, шото бюджетитъ на общинскитъ стопански предприятия, използвани само отъ общината, да бъдатъ представени въ министерството Ви за утвърждение.

Министерството Ви, обаче, си е позволило да изиска и впише въ тазгодишния бюджетъ на Варненското общинско стопанско предприятие за електричество, вода и каналъ, безъ съгласието на стопанския и общинския съвети, нова длѣжностъ: директоръ на строежитъ и далекопроводитъ, когато това е право само на общинския и стопанския съвети да откриватъ нови длѣжности и подреждатъ административнитъ служби на стопанството.

Следъ вписването на горната длѣжностъ въ бюджета на стопанството, Варненскитъ общински съветъ, въ заседанието си на 19 февруарий т. г., съ протоколно решение № 7, е отхвърлилъ вписването на горната длѣжностъ, като явно незаконно и нарушаващо повеленията на законитъ и правилника за общинскитъ стопански предприятия.

За тази целъ Варненскитъ общински съветъ съ телеграма до Васъ и г-на министра на вътрешнитъ работи е настоялъ да не издавате заповѣдь за назначаване на новооткритата длѣжностъ лице, докато общинскитъ съветъ вземе решение; и Ви го представи, обаче, въпрѣки това, вие сте настояли предъ г-на министра на вътрешнитъ работи, и представеното отъ кмета лице е назначено на гореоткритата длѣжностъ.

По този случай моля да ми отговорите:

Въз основа на кой законъ и правилникъ за приложението му е извършено гореизложеното, като сте вписали въ бюджета новата длѣжностъ и сте назначили съответно лице?

И ако всичко това е въ противоречие съ закона, не смѣтате ли, въ съгласие съ г-на министра на вътрешнитъ работи, да отмѣните заповѣдта за назначаване директоръ на строежитъ и далекопроводитъ при общинското стопанство за електричество, вода и каналъ въ гр. Варна?“

Председател Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Електропроизводството и електроснабдяването на гр. Варна се извършва отъ специално образувано за целта общинско стопанско предприятие. Като такава, това предприятие се намира, съгласно съ закона за електрификацията на България, подъ непосредственъ надзоръ на държавата, упражняванъ чрезъ Министерството на общественитъ сгради, пътищата и благоустройството.

Така, съгласно съ чл. 2 отъ цитирания законъ, държавата разпорежда съ електрификационнитъ обекти и съ

електрическата енергия въ царството. Съгласно с чл. 3 на същия закон, ако държавата сама, или заедно с други обществени организации или частни лица и дружества, не се заеме с електрооснабвяването, тя може да го отдаде на обществени смислени и частни предприятия. Съгласно пък с чл. 6, електрификацията на страната се урежда, ръководи и контролира от Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството.

Контролът върху електрооснабдителните предприятия е уреден в чл. 36 на закона за електрификацията на България. По силата на този текст, министърът на обществените сгради, пътищата и благоустройството има по отношение на обществените, областни и местни предприятия следните права:

- 1) да следи и направлява развоя на предприятието;
- 2) да одобрява годишните бюджети на обществените предприятия;
- 3) да одобрява тарифите на общинските и общинско-стопански предприятия за електрооснабдяване и да проверява прилагането на същите при всички други обществени електрооснабдителни предприятия;
- 4) да следи, щото всичката произвеждана или купувана енергия да се измърва и продава по установените тарифи и
- 5) да следи, щото всички приходи и разходи на предприятието да се извършват съгласно законите и правилниците.

Варненското общинско стопанско предприятие е, безспорно, обществено електрооснабдително предприятие по определението, дадено в чл. 12 на закона за електрификацията на България, съгласно който, обществено електрооснабдително предприятие е това, въ което участвуват с капитали, съвместно или отделно, държавата, общини, общински стопански предприятия, кооперации, водни синдикати или формации от тях.

Ясно е, следователно, от тези постановления на закона, че министърът на обществените сгради, пътищата и благоустройството има право и задължение да проверява и одобрява годишните бюджети на Варненското общинско стопанско предприятие, понеже то е обществено електрооснабдително предприятие и да следи, щото всички приходи и разходи на предприятието да се извършват съгласно законите и правилниците.

Затова и самото общинско стопанско предприятие съ писмо № 167, от 25 януарий 1940 г., е изпратило в министерството бюджета си за 1940 г., а не министерството е изискала бюджета, както това се твърди в питането. Макаръ и изпратенъ бюджетът за одобряване на тарифите, министерството, въ изпълнение разпоредбите на чл. 36, буква „а“, точки 2 и 5, отъ закона за електрификацията на България, се е занимало не само с тарифите, но и с самия бюджет.

При това проучване и проверка на бюджета, измъненето съ предвиждането на новата длъжност — началник-електроинженеръ, завеждащ строежа на новите центри и цялия район — е станало по следния начинъ. Стопанският съветъ на общинското стопанско предприятие съ протокол № 5, решение № 33, от 12 февруарий 1940 г., е решил да се предвиди въ бюджета новата длъжност, за попълване на която представя за назначаване досегашния технически директоръ на стопанството, електроинженеръ Димо Николов, а на негово място — градския електроинженеръ Проданъ Атанасовъ. Министерството на вътрешните работи и народното здраве изпраща горния протоколъ въ Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройството за мнение относно тази промъна въ бюджета. Министерството на благоустройството, като е имало предвид, че на общинското стопанско предприятие предстоитъ голъми електростроежи, парна електрическа централа, далекопроводи и пр., за които ще се вложатъ значителни сръдства, че новопредвидената длъжност „завеждащ строежите и далекопроводите“ ще се превърне, след завършването на тези строежи, въ длъжност „завеждащ цялия район“ (съгласно VIII-то постановление на Министерския съветъ от 1937 г.), а техническият ръководителъ на предприятието остава такъвъ само по отношение на гр. Варна, се е съгласило да се направи тази промъна въ бюджета. Това свое съгласие Министерството на благоустройството е съобщило, съ надписъ № 2215, от 23 февруарий 1940 г., на Министерството на вътрешните работи, което е извършило назначението на лицата съ заповѣди № № 536 и 537, от 23 мартъ 1940 г.

Така извършената промъна въ бюджета е одобрена съ протоколъ № 13, решение № 280, от 13 априлъ 1940 г., на засилената общинска управа при Варненската община.

Отъ изложеното става ясно, че извършената промъна

въ бюджета на общинското стопанско предприятие е станала по искането и одобрението на компетентните по закона органи да изготвятъ и внасятъ поправки въ този бюджетъ — стопанския съветъ на предприятието и засилената общинска управа. Това е така, защото, съгласно чл. 67 отъ правилника за прилагане на закона за общинските стопански предприятия, бюджетътъ на предприятието се изготвя отъ директора, съвместно съ счетоводителя на предприятието и се разглежда и приема окончателно отъ съвета на общинското стопанско предприятие. Така разгледаният бюджетъ, съгласно чл. 8 отъ същия законъ и чл. 68 отъ правилника, се гласува отъ общинския съветъ. А съгласно чл. 56 отъ закона за градските общини (измънение отъ 13 февруарий 1937 г.), правата и длъжностите на общинските съвети по съществувашите особени закони, наредби и правилници, се упражняватъ отъ съответните засилени общински управи.

Следователно, приемането бюджета на общинското стопанско предприятие, както и евентуалните промъни въ него, отъ месецъ февруарий 1937 г. насамъ тръбва да става не отъ общинския съветъ, както е предвидено въ закона за общинските стопански предприятия, а отъ засилената общинска управа, съгласно чл. 56 отъ закона за градските общини.

И понеже промъната въ бюджета на Варненското общинско стопанско предприятие, за която се отнася питането, е станало по този редъ, ясно е, че се е действувало законосъобразно, както отъ страна на Министерството на благоустройството и Министерството на вътрешните работи, така и отъ органите на общинското стопанско предприятие при Варненската община.

Наистина, съ протоколъ № 7, отъ 20 февруарий 1940 г., Варненският общински съветъ е взелъ решение да не се одобрява горната промъна въ бюджета на общинското стопанско предприятие, но това решение не може да прояви никакво действие, защото е решение на некомпетентен органъ, тъй като, както се изтъкна погоре, съ измъненето на чл. 56 отъ закона за градските общини, тази функция на общинския съветъ е прехвърлена върху засилената общинска управа.

Така че намѣсата на Министерството на благоустройството по преглеждането и одобрението бюджета на Варненското общинско стопанско предприятие за 1940 г. е станала по силата на чл. 36, буква „а“, точки 2 и 5, отъ закона за електрификацията на България, а направеното измънение въ този бюджетъ съ предвиждането на новата длъжностъ е извършено отъ министерствата на благоустройството и Вътрешните работи по искане на стопанския съветъ на предприятието и впоследствие тази промъна е одобрена отъ засилената общинска управа на Варненската градска община, съгласно чл. 8 отъ закона за общинските стопански предприятия въ връзка съ членове 67 и 68 отъ правилника за прилагането му и чл. 56 отъ закона за градските общини отъ 1937 г. (Ръкоплетския)

Председателъ Никола Логофетовъ: Г-нъ министърътъ на финансите е готовъ да отговори на питането на народния представител г-нъ Тодоръ Поляковъ.

Има думата народниятъ представител г-нъ Тодоръ Поляковъ да прочете питането си

Тодоръ Поляковъ: (Отъ трибуната. Чете) „Г-не министри! При мене се явиха въ гр. Пловдивъ тютюноработници, които ми изложиха, че при изплащане на заплатите имъ се правятъ по-голѣми отъ полагащите имъ се по закона удържки за изплащане на желѣзнопътния данѣкъ, събиранъ съгласно закона за измѣнение и допълнение на закона за разширение на желѣзнопътната мрежа и пристанищата и другите данѣчни закони. А именно: удържките за желѣзнопътен данѣкъ се правятъ не споредъ действително получаваните отъ тяхъ годишни заплати (или гѣзи, които най-вѣроятно ще получатъ), а споредъ получаваната въ момента на удържката заплата. Таблица, по която се правятъ удържките отъ работодателите, е следната: при надница отъ лева 130—180 л.; при надница отъ лева 100—120 л.; при надница отъ лева 95—120 л.; при надница отъ лева 90—100 л.; при надница отъ лева 85—100 л.; при надница отъ лева 82—100 л.; при надница отъ лева 80—100 л.; при надница отъ лева 61—76—80 л. и при надница отъ лева 1—30—60 л.

Този начинъ на изчисляване на желѣзнопътния данѣкъ е колкото несправедливъ, толкова и незаконенъ, защото, споредъ чл. 6 отъ същия законъ, прогресивниятъ желѣзнопътен данѣкъ, съгласно чл. 2, буква „г“, се плаща въ следувателните се размѣри, въ зависимостъ отъ годишния доходъ на всяко физическо или юридическо лице: 30 л. желѣзнопътен данѣкъ за годишенъ доходъ

до 18.000 л.; 70 л. желѣзноплатен данѣкъ за годишен доход до 24.000 л.; 100 л. желѣзноплатен данѣкъ за годишен доход до 30.000 л.; 120 л. желѣзноплатен данѣкъ за годишен доход до 36.000 л. и т. н.

Следователно, въ закона е предвидено точно какъ се изчислява размѣрътъ на данѣка, а именно, споредъ годишния доходъ. Изчислението не се прави на база получаваната дневна заплата въ момента на спиране удържките, както се постѣпва отъ работодателитѣ, при което се стига до следната неправилностъ. Тютюноработниците никога не работятъ пълни 360 дни презъ годината; тѣ иматъ официално признатъ безработенъ сезонъ два месеца, отъ 1 ноември до 1 февруарий, а обикновено работата имъ общо е най-много съ 5-6 месеца продължителностъ. Така че, единъ работникъ съ 100 л. надница не ще има 36.000 л. годишенъ доходъ, а максимумъ 18.000 л. Очевидно, разликата е твърде голѣма. Въ първия случай биха се направили удържки по 100 л., а по втория — 30 л.

Азъ имамъ вече случай да се изкажа за несправедливостта на това облагане и на него подобнитѣ еднократни такива по отношение на работниците и беднитѣ сѣществувания. Изобщо, цѣлата наша данѣчна система въ това отношение има тоя недѣгъ, че стоварва данѣчната тежестъ главно върху широкитѣ народни маси. Сега, обаче, съ събирането на данѣка по този начинъ несправедливостта става още по-голѣма.

Сѣжитѣ несѣобразности ставатъ и при събиране едnodневния доходъ по закона за общественото подпомагане, нѣколкодневнитѣ доходи по закона за посрѣщане извънреднитѣ разходи по обезпечаване сигурността на страната и по данѣкъ-занятие, които тоже се удържатъ отъ работодателитѣ, споредъ плащанията въ момента на удържаната дневна заплата, а не споредъ действителнитѣ годишни доходи.

Като излагамъ горното, моля, г-не министри, да ми отговорите:

1. Известни ли Ви сѣ гореизложенитѣ факти?

2. Какви нареждания сте дали, или смѣтате да направите, за да се избѣгнатъ за въ бѣдеще тѣзи неправилности, които обременяватъ така несправедливо работниците?

3. Не смѣтате ли, че е необходимо, за да се избѣгне всѣкакво погрѣшно тълкуване на цитиранитѣ данѣчни закони, въ вреда на работниците, да издадете едно окръжно, съ което да се нареди, годишниятъ и едnodневниятъ доходи да се опредѣлятъ за всѣки работникъ съответно на работнитѣ дни и получаванитѣ заплати отъ съответнитѣ професионални организации на работниците“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситѣ.

Министъръ Добри Божиловъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Трѣбва най-напредъ да отбележа, че питането на народния представител г-нъ Тодоръ Поляковъ по събирането на желѣзноплатния данѣкъ и на едnodневния доходъ е неправилно отправено до министра на финанситѣ, защото желѣзноплатниятъ данѣкъ е въ Министерството на благоустройството, и, следователно, питането трѣбваше да бѣде отправено до г-на министра на благоустройството, а едnodневниятъ доходъ е въ Министерството на вътрешнитѣ работи, и, следователно, питането трѣбваше да бѣде отправено до г-на министра на вътрешнитѣ работи. Но да кажемъ, че това нѣма голѣмо значение. Препишъ отъ питането и отъ моя приговоръ азъ своевременно изпратихъ на г-на министра на вътрешнитѣ работи и на г-на министра на благоустройството. Г-нъ министърътъ на вътрешнитѣ работи прати своя отговоръ, а г-нъ министърътъ на благоустройството може би ще отговори, ако желае.

Азъ, обаче, съмъ длъженъ да отговоря на г-нъ Поляковъ отъ гледище на закона за данѣка върху приходитѣ и отъ гледище на закона за обезпечаване сигурността на страната.

Най-напредъ искамъ да изтъкна за какво става въпросъ. У насъ има 300.000 работници. Отъ тѣхъ 180.000 сѣ постоянни, месечари, и за тѣхъ не става въпросъ. Става въпросъ за 120.000, повече случайни работници, отъ които 90.000 сѣ освободени отъ плащането на данѣкъ, понеже сѣ съ годишенъ доходъ подъ 12.000 л. Оставатъ, следователно, 30.000 работници, които плащатъ данѣкъ по 120 л. годишно, или по 10 л. на месецъ. Отъ тѣхъ се събира годишно 3 или 4 милиона лева данѣкъ, при прѣки данѣци 1.200.000.000 л., разпредѣлени на 1.200.000 данѣкоплатци, отъ които всѣки срѣдно плаща по около 1.000 л. годишно.

Искането на г-нъ Поляковъ, да държимъ смѣтка всѣки отъ тия случайни работници кога е работилъ, колко часа е работилъ, кога е получавалъ 20 л. надница, кога е получавалъ 30 л., предполага единъ персоналъ, за издрѣжката на който ще трѣбва да харчимъ една сума по-голѣма, отколкото е размѣрътъ на данѣка, който ще се получи. Азъ не смѣтамъ, че мисълта на г-нъ Поляковъ отива дотамъ.

Въ индустриалнитѣ страни, където работническото преобладава, облагането става по така нареченитѣ работнически книжки. Всѣки, каквото плати на единъ работникъ, го отбелязва въ книжката му и тази книжка служи за база при опредѣляне на данѣка. Не си заслужава, обаче, нито трудътъ, нито срѣдствата да въвеждаме това, защото ще легне на държавата единъ разходъ много по-голѣмъ, отколкото тоя данѣкъ, за справедливото облагане на който г-нъ Поляковъ подава питането.

Следъ тѣзи нѣколко бележки, азъ ще се спра подробно на законнитѣ положения, които имаме по тая материя и какво би могло още, въ духа на искането отъ г-нъ Поляковъ, да се направи, и може ли въобще да се направи.

По закона за данѣка върху приходитѣ, плащането на данѣка-занятие отъ работниците е уредено съ чл. 2, т. 9, чл. 6 и чл. 87 отъ наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ.

Съ чл. 2, т. 9, е предвидено надницитѣ и заплатитѣ на работниците, когато не надвишаватъ 12.000 л. годишно, да се освобождаватъ отъ данѣкъ, а съ чл. 6, алинея трета — когато тѣзи приходи сѣ отъ 12.001 до 19.500 л. да плащатъ данѣкъ по 120 л. годишно, или 10 л. на месецъ, или частъ отъ месеца, когато лицето е работило по-малко отъ месецъ.

При прилагането на тѣзи две постановления се държи смѣтка и за техническиѣ възможности. Обикновено много отъ работниците презъ единъ периодъ отъ време не работятъ само на едно мѣсто, а извършватъ различна работа, различно число дни презъ месеца и съ различенъ размѣръ надници. Данѣчнитѣ управления не сѣ въ състояние да държатъ подробни смѣтки за доходитѣ на голѣмия брой работници и сѣкава точно работа извършва всѣки отъ тѣхъ, загова се възприе практичнитѣ и близъкъ д. действителността начинъ за опредѣляне при близителнитѣ имъ доходи. За месеченъ доходъ се приематъ надницитѣ за 25 работни дни, а за годишенъ — 300 работни дни.

Ако работникътъ може да докаже, че месечниятъ му доходъ е по-малъкъ отъ 1.000 л., а годишниятъ по-малъкъ отъ 12.000 л., на края на годината може да стане изравнение на внесеня данѣкъ.

Съ чл. 6 отъ последното измѣнение на наредбата-законъ за данѣка върху приходитѣ, гласувано отъ Народното събрание преди нѣколко дни, за облагането на работниците се предвиди новъ начинъ. Всички работници, които иматъ дневна надница до 40 л. включително (12.000 л. годишно при база 300 работни дни), се освобождаватъ отъ данѣкъ-занятие. На работниците съ надница отъ 40 до 60 л. включително ще се задържа данѣкъ по 10 л. месечно, на тѣзи съ надница надъ 60 л. ще се спадатъ необлагаеми по 60 л., а за разликата ще се удържи данѣкъ по 8%. Работници, които работятъ при едно предприятие по-малко отъ 12 последователни работни дни, се освобождаватъ отъ данѣкъ, безъ огледъ на размѣра на надницата.

За така опредѣления данѣкъ, изравнение въ края на годината не се прави, понеже то се постига още при плащане на надницитѣ. Този начинъ на облагане е възприетъ, понеже никой не държи точна смѣтка какви доходи получаватъ хилядитѣ работници и понеже за това ще бѣде необходимъ голѣмъ чиновнически кадръ, за който сѣ необходими разходи по-голѣми отъ приходитѣ, тъй като и безъ това много отъ работниците сѣ съ малки надници и сѣ освободени отъ данѣкъ. Да се водятъ такива смѣтки, то значи да се извършва една огромна работа безъ особени послѣдствия, а само да се потвърди, че голѣмата частъ отъ работниците — съ надница до 40 л. — сѣ освободени отъ данѣкъ.

Приблизително по сѣщия начинъ става облагането и на работниците въ Германия, въпрѣки че тамъ всички иматъ работнически книжки и има много по-голѣма възможностъ да се проследи какъвъ е годишниятъ приходъ на всѣкото поотдѣлно.

По §§ 38 и 39 на германския законъ за данѣка върху приходитѣ, данѣкъътъ се задържа отъ работодателя и се внася на държавенъ приходъ. Опредѣлянето и задържането му става при всѣко плащане — на месецъ или на

по-малък период от време, като месечното възнаграждение се изчислява на базата 26 работни дни, а дневната надница се приема, ако е работил повече от 4 часа.

Вноската по закона за посрещане извънредните разходи по обезпечаване сигурността на страната, за работници с месечна заплата, се определя по реда в чл. 8 от закона, така както се определя и за всички лица, получаващи заплата. Тъзи от тях, които имат годишна заплата до 12.000 л., се освобождават от плащането на вноската, а на тези, на които заплата е от 12.000 до 30.000 л., спадат се необлагаеми 12.000 л. и върху разликата се изчислява дневният доход.

Работниците-надничари, с годишен доход до 12.000 л., или с надница до 40 л., също не плащат тази вноската, обаче, ако надницата е по-голяма от 40 л., съгласно чл. 5 от закона, трябва да им се удържи само една надница, без оглед размера на годишния им доход и без да се спаднат необлагаемите 12.000 л. И тук, както и при данъка-занятие, данъчните органи не са в състояние да знаят винаги годишния доход на надничарите, понеже те не притежават работнически книжки, в които редовно да се нанасят изплащаните им надници, и понеже липсва контрол, който да следи действително на работниците и да държи сметка за получаваните от тях надници за работа, извършена в различни предприятия.

Съгледът на тези неудобства е създаден този начин на облагане, който е най-подходящ и справедлив. Данъкът се удържа и внася по реда, посочен в закона, като за правилното му прилагане са издавани съответните наредения. Съсложните не може да се отива много далече и не може да се дават разпоредения, които не са в съгласие с текста на закона.

От работничеството, макар да е значителна категория от населението, държавата получава само 5-6 милиона лева, т. е. една нишожна сума. Българската държава освобождава от данък 9/10 от работничеството, с надница до 40 л., а от една незначителна част получава по 120 л. годишно. Това е израз на установена социална и фискална политика, следвана от години насам.

Не е справедливо и не е разумно, обаче, да се иска от държавата да харчи за нов персонал 2-3 пъти повече средства от получаваните от работничеството данъци, за да стане възможно да се постигне една абсолютна справедливост, за каквато ратува г-н Поляков. Държавата по данъка-занятие прави и без това жертва, като за надници до 12 дни се отказва от данък. Когато от всички страни се иска опростотворение на данъчната система, едно искане да се държи сметка на колко места и с каква надница е служил всеки отделен работник и по колко часа на ден е работил — нещо свързано с една огромна работа на огромно количество персонал — е искане противоречащо на елементарното ни желание да опростотворим, доколкото можем, данъчната система. При туй положение аз съм сигурен, че законът за данъка върху приходите, а също така и законът за обезпечаване сигурността на държавата, са добре издържани, макар, може би да знаят г-н Поляков случаи, където някой работник, да кажем, не получава 60 л. надница, а получава 53 л., но са го обложили с 10 л. на месец, като е сметано, че той получава 60 л. Това е по-малко относително зло, отколкото да се загубим в лабиринта — да търсим за 120.000 работници, кой кога е работил, колко часове е работил, колко лева е получил и т. н. Аз мисля, че самите работници ще се откажат от един такъв тормоз за проверка по този начин на доходите им, отколкото да претендират, че някой ще плати 10-20 л. повече.

Това е, което имам да отговоря на г-н Поляков. (Ръкопляскания)

Аз бих помогнал г-н Поляков да изслуша и отговора, който ми е изпратил г-н министърът на вътрешните работи относно питането му до същия, за да не взема думата откъдето. Ще ви го прочета. (Чете)

„Не е вярно твърдението на г-н Поляков, че при събиране едnodневния доход по закона за обществено подпомагане от работниците ставали неспособности, които той дори не изтъква в питането си.

Съгласно чл. 34 от закона за обществено подпомагане, ежегодната вноската по едnodневния доход на работниците се равнява на 1/30 част от надниците, които следва да получат работниците през м. февруарий и се внася най-късно 10 дни след изплащането им. От работниците, които постъпват на работа през втората поло-

вина на м. февруарий, или след този месец, вноската по едnodневния доход се изчислява и удържа от надниците, които следва да получат работниците през следния месец от постъпването им. Тази вноската едnodневен доход се задържа при плащането на надниците за дадения месец и се внася в Българската народна банка от лицето, което ги изплаща в десетдневен срок от изплащането им.

На работници, след като им е била удържана тази вноската, ако получат увеличение на надницата си, не се удържа от разликата в увеличената надница“.

Аз съм длъжен да изтъкна, че, според една анкета, която се прави и скоро се лъвява в Министерството на финансите, от промъвяването на занятието и неработите през няколко месеци, държавата се ощетява с 200 милиона лева. Нека да не бидат 200 милиона лева, нека бидат 40-50 милиона лева. Все пак това е много голяма сума в сравнение с онова, което се събира. Нека да кажем, че може да се събере 5% в повече. Това е нищо, то ще даде няколко стотин хиляди лева.

Работодатели, които имат работници на брой по-малко от 10 души, могат да внесат удържаната вноската едnodневен доход и чрез облекчаване с благотворителни марки на работническите им книжки. Марките се унищожават с датата и подписа на работодателя. Въведено е на инспекторите на труда в тези случаи да ревизират и проверяват така внесените вноски едnodневен доход.

Колкото се касае до временните работници, наети за случайни работи — изкопи, превози, жетва, коситба и други — на тях вноската едnodневен доход не се удържа. Този тяхен страничен доход се има предвид от професионалните организации или общинските комисиони, когато им се определя вноската. От постъпките на работа през м. декември работниците вноската едnodневен доход не се удържа.

Тази система на облагане българския работник е най-правилна, защото взема предвид дохода му в зависимост от това дали той е постоянен, за цялата година, или временен, за част от нея.

По тази причина твърдението на пловдивския народен представител г-н Тодор Поляков за неспособност относно определянето и събирането едnodневния доход на българския работник е изцяло невярно“.

Това е отговорът на г-на министъра на вътрешните работи. (Ръкопляскания)

Тодор Поляков: Няколко думи искам да кажа, тъй като вече има прецедент. Заявявам, че не съм доволен от отговора на г-на министъра на финансите, който действително беше много подробен, защото получих две телеграми от Пловдив (Възражения от народните представители), в които работниците казват, че се събират несправедливо данъци, а именно, че тези, които получават 60 л. надница, се облагат с 120 л., а други, които имат доход 12.000 л., също така се облагат.

Министър Добри Божилов: Аз моля г-н Тодор Поляков да дойде в министерството с факти, за да се разбере, защото по този начин не може да се разберем. Утре заповядайте в министерството с всичките данни. (Ръкопляскания от народните представители)

Председател Никола Логофетов: Г-н министърът на благоустройството е готов да отговори на питането на г-н Никола Джанков.

Има думата г-н Никола Джанков да прочете питането си.

Никола Джанков: (От трибуната. Чете) „Питане относно незаплащане труда на работниците и крайно лоши порядки по линията Шумен—Карнобат.“

Г-не министре! Чрез пресата, чрез радиото, със специални съобщения до общините се съобщава на всички работници и малоимотни селяни, че по новостроящата се железнопътна линия Шумен—Карнобат има работа и че надницата е от 50 до 70 л., топла храна и квартира. И от цяла България се запъхват хора — примамвани от тая заплата, с хиляди работници, на групи по 50-100 човека, се качват безплатно на влаковете и пристигат най-вече в с. Смъдово, където секцията се завежда от инж. Велков.

Тук, обаче, намират надница от 25—30 л., задържат им за храна по 12 л. и то за крайно лоша храна,

при закуска само хлѣбъ, и, следователно, имъ оставатъ чисти къмъ 15 или 18 л. сръдства, крайно недостатъчни за изхраната на семействата имъ.

Нѣщо повече, често имъ се дава работа на акордъ — както ми обяснява работникътъ Вѣлю Василевъ, отъ с. Златаръ — работникътъ се стареа да изкарва надница до 60-80 и повече лева, но при плащането касиерътъ му плаща едва може би половината отъ това, що е изкаралъ.

Помни и ще помни цѣлото село Смѣдово, ще се говори за ония работници, които презъ декемврий 1939 г. — една група отъ около 50 души — легна на редситѣ и, въпрѣки, че машината пуца гореща пара върху имъ, тѣ не мръднаха, докато не имъ дадоха безплатни билети, за да се върнатъ по домоветѣ си, защото тѣ бѣха излѣгани, че ще имъ се плаща по 50-70 л. и намѣриха едва половината отъ това, що имъ се обещава. Ако наблюдаваме едно кърваво сражение, не ще се трогне човѣкъ толкова, колкото ако гледа тия живи хора, които лѣгатъ въ калта съ рискъ да бѣдатъ премазани и смѣтани отъ огромната машина, която ги гори съ пара.

Тия хора сѣ наистина за оплакване. На сѣщитѣ тия бедни хора братъ ми Тошо Джанковъ, въ с. Смѣдово, е раздалъ сланина и хлѣбъ, за да утоли отчасти гладъ имъ.

Следъ това се изнизаша и други групи съ сѣщата сѣдба. Преди около месецъ друга група, изпаднала въ сѣщото окаяно положение, се спуска да бие касиера въ секцията, за да имъ даде обратенъ безплатенъ билетъ. Намѣсила се полицията отъ Смѣдово, която е спасила положението.

Преди една седмица една група отъ около 30 души, предимно отъ селото на г-на председателя на Камарата — с. Ново-село, Видинско, между които бѣха Иванъ Г. Манджуковъ, Иванъ Илиевъ Боевъ, Гаврилъ Станковъ и други отъ с. Рабово, сѣщо биватъ изхвърлени въ гр. Шуменъ. Телеграфирахъ на г-на министра на желѣзницитѣ, на председателя на Камарата г-нъ Логофетовъ, оплакахъ се на инспектора за социални грижи въ Шуменъ, и най-после съ голѣми усилия тѣ бѣха препратени по домоветѣ имъ.

Трѣбва да отбележа, че презъ зимата въ буритѣ имаше хора, които за хлѣбъ продадоха завивкитѣ си и останаха въ тая тежка зима безъ завивки, излагайки се на смъртната опасностъ да измратъ отъ студъ. Нѣкои влизаха въ гостилници, нахранваха се и ставаха безъ да плащатъ, като заявяваха на стопанина: „Инженерътъ да ти плати“. Тия хора отъ нужда ставаха и крадци.

Най-после преди 2 или 3 дни друга група изпадна въ сѣщото положение, но между тѣхъ се намира единъ запасенъ фелдфебелъ, който познавалъ гарнизонния началникъ г-нъ Айрияновъ, отиватъ при него, измолватъ помощъ — прибиратъ ги въ нѣкаква изоставена сграда — даватъ имъ все пакъ подслонъ, нахранватъ ги съ топла чорба и г-нъ полковникътъ се застъпва да ги върнатъ обратно по домоветѣ имъ.

Хиляди и хиляди работници и селяни, а вече и цѣлиятъ български работенъ народъ се пита докога най-после тия напразни разтакания, тия теглила и грижи на тия измамени хора?

Ако това е наистина наредено отъ Васъ, г-не министре, което не ми се вѣрва, може ли единъ инженеръ да си играе съ цѣлия български народъ? Нѣма селянинъ, нѣма гражданинъ, нѣма интеллигентенъ човѣкъ, който, следъ като е видѣлъ или е узналъ за това, което ви описвамъ по-горе, да не се дълбоко възмути и да си зададе въпроса: коиномни ли се правятъ или се разлага българскиятъ народъ? Цѣлиятъ градъ Шуменъ е възмутенъ отъ това, което поднася тоя инженеръ на страната ни. Азъ никакъ не искамъ да стана проводникъ на хулитѣ и проклятията, които сѣ казани по поводъ на тоя човѣкъ. Една анкета е необходима и тя е крайно необходима и, ако е необходима, тя да бѣде отъ народни представители, за да се види, че не добро се прави, а едно зло, като се настроятъ по тоя начинъ хиляди хора противъ държавата, когато въ тия върховни моменти, въ които живѣемъ, всѣко огорчение въ душата на народа е пакостно за нашето национално дѣло.

Всички, които знаятъ горнитѣ факти, намиратъ, че дѣлото на г-на инженера е крайно опасно за държавата и народъ, че се забавя строежътъ на тая така важна желѣзнопътна линия, защото работникитѣ масово напускатъ работата тамъ и че най-малкото което може да се направи тамъ, е да се уволни посочениятъ инженеръ, да се нареди една анкета за дѣлата тамъ, въ смисълъ, защо се е обещавало голѣми надници, а се е плащало малки, защо

при работа на акордъ не се е плащалъ действително положениятъ трудъ на работника и къде е отивалъ незаплатениятъ.

Да се запитатъ, и то бързо: г-нъ областниятъ директоръ, Шуменъ, гарнизонниятъ началникъ, Шуменъ, началникътъ на социални грижи, Шуменъ, и сегашни и бивши работници относно порядкитѣ на ангажирване и плащане труда на работникитѣ.

Крайниятъ моментъ за това е дошелъ и бързи и ефикасни мѣрки сѣ необходими.

Моля Ви, г-не министре, да ми отговорите, какви мѣрки смѣтате да вземете отъ Ваша страна, не смѣтате ли, че препоръчанитѣ отъ менъ може поне отчасти да възприемете, за да се премахне това опасно състояние на нѣщата, вредно за цѣлия народъ и държавата?

Председателъ Никола Логофетовъ: Има думата г-нъ министърътъ на благоустройството.

Министъръ Димитъръ Василевъ: (Отъ трибуната) Г-да народни представители! Народниятъ представител и мой личенъ добъръ приятелъ Никола Джанковъ ми отправя, както виждате, едно много патетично питане, въ което представя работникитѣ по постройката на желѣзнопътната линия Шуменъ—Карнобатъ въ много трагиченъ видъ. Вѣщностъ работникитѣ сѣ много прости, за да нѣма нужда по този начинъ да се запитва. Азъ ще ви изложа тѣзи работи и вие ще видите, че съвсемъ не сѣ тѣй, както се представятъ отъ г-нъ Никола Джанковъ.

Отдѣлъ нови желѣзнопътни линии прави съобщения чрезъ пресата и чрезъ радиото, когато търси работници за новитѣ желѣзнопътни линии, но въ тѣхъ никога не е съобщавано, че на работникитѣ се заплаща отъ 50 до 70 л. надница, каквато и работа да извършватъ. Азъ ще ви прочета нѣкои такива обявления: „Търсятъ се 2.000 работници за постройка на нови желѣзнопътни линии. Отъ общинитѣ да се прояви по-голѣмъ интересъ и бюрата за настаняване на работникитѣ и се съобщатъ за желаещитѣ въ отдѣла нови желѣзнопътни линии при Министерството на благоустройството. Пътуване безплатно по желѣзницитѣ. Плащане на акордъ. Ползуване безплатно жилища. Приготвява се храна“.

Друго: „Търсятъ се 2.000 общи работници. За новитѣ желѣзнопътни линии Шуменъ—Карнобатъ и Горна-Джумая сѣ необходими 2.000 общи работници и миньори. За желаещитѣ да се съобщи отъ общинитѣ въ отдѣла нови желѣзнопътни линии при Министерството на благоустройството. Работникитѣ се приематъ веднага на работа, пътуването по желѣзницитѣ — безплатно. Плащане на акордъ. Ползуване отъ безплатна квартира. Приготвява имъ се обилна и вкусна храна за не повече отъ 4-5 л. дневно. Работата продължава и презъ зимата“. Това обявление е дадено въ вестницитѣ. Въ самитѣ общини се изпращатъ упътвания за приемане работници по новитѣ желѣзнопътни линии, въ които имъ се обяснява какви работи има да се извършватъ, като въ точка 5 се казва изрично: „Работи се на парче, по единични цени (на акордъ). Стойността по извършената работа се определя отъ секционния инженеръ. Възнаграждението се изплаща следъ изтичане на месеца.“ Отъ работникитѣ никой не може да бѣде акордантъ — т. е. всѣки работникъ самъ за себе си да работи. Работникитѣ се ползуватъ отъ безплатно жилище, храна отъ общитѣ кухни срещу заплащане на възможната ниска костуема цена. Следъ това самитѣ работници подписватъ още въ общинитѣ, преди да сѣ тръгнали, декларация, въ която се излага, че ще работятъ на акордъ, значи, на кубически или линеенъ метъръ.

Никола Джанковъ: Работятъ на акордъ, а имъ се плаща надница!

Министъръ Димитъръ Василевъ: Това, което се разгласява по вестницитѣ, се изпълнява отъ органитѣ на секциитѣ по постройка нови желѣзнопътни линии. На работникитѣ се заплаща съответно положението отъ всѣки единъ отъ тѣхъ трудъ, изчислено по предварително установени единични цени. Единичнитѣ цени, по които се заплаща трудътъ на работникитѣ, отговарятъ на тия, които могатъ да бѣдатъ получени отъ единъ сръденъ работникъ, а тѣ сѣ: за изкопи: I категория почва — значи, обикновена почва — се плаща по 18 л. кубикътъ, като се смѣта, че може да се изкара на день най-малко 3 куб. метра. Имайте предвидъ, че 4 кубика на день е една нормална работа; за II категория почва — по-твърда — могатъ да се изкаратъ 2 кубика на день, плаща се до 40 л.

на кубикъ; за III категория почва може да се изкара I кубикъ на денъ, плаща се 60 л. на денъ; за изваждане по-малък камък плаща се 60 л. на кубикъ; за изваждане на пясък, като се смѣта, че може да се извадят до 5 кубика на денъ, плаща се по 10 л. на кубикъ; за суха зидария плаща се 70 л.; за зидария на разтворъ плаща се 80 л. и т. н. Изобщо плащанията отговарят на една срѣдна надница отъ 50 л. На всички работници по постройката на нови желѣзнопътни линии тѣзи условия сѫ известни, тъй като, освенъ че се разгласяватъ чрезъ преса и радио, тѣ имъ се съобщаватъ въ общинските управления, чрезъ които се изпращатъ, като всеки работникъ подписва предварително декларация, че условията на работа му сѫ известни и че се задължава да работи най-малко 2 месеца — задължения, срещу които се разрешава безплатно пѣтуване по българските държавни желѣзници до мѣстопостройката. Така че никой не отива на работа и дамаментъ голи обещания.

Неустойливъ на поетитѣ задължения работници, които напускатъ работата преди срока, не може да бѣдатъ снабдявани съ билети за безплатно пѣтуване за връщане. Установениятъ редъ трѣбва да се поддържа и затова такива работници се преследватъ още и смѣдно за заплащане пѣтуването на отиване.

Твърдението, че при работа на кубикъ се заплащало по-малка надница отъ изработеното, не отговаря на истината. Всѣки работникъ получава възнаграждение съответно на изработеното, т. е. на положения отъ него трудъ. Извършенитѣ работи се измѣрватъ точно, въ края на всѣки месецъ, и се изчисляватъ по предварително установениятъ цени, възъ основа на които се определя отработената надница.

Максималната единична цена за отдѣлнитѣ видове работи се определя отъ нарочни комисии, съгласно чл. 173 отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията. Тия цени се определятъ, като се взематъ предвидъ мѣстнитѣ условия и съ огледъ, щото при срѣдна общоприета продуктивностъ на работника, последниятъ да може да отработи минималната надница 50 л., установена съ трудовия договоръ. Ако, въпрѣки това, нѣкои отъ групитѣ изкарватъ по-малка надница, това е резултатъ отъ тѣхната по-слаба работа. Има мѣстни работници — за които сигурно г-нъ Джанковъ прави питането — които работятъ по-малко интензивно, не работятъ пълни 8 часа, понеже привършватъ по-рано, за да си свършатъ и домашнитѣ работи. Тѣ изкарватъ сравнително по-ниска надница, обаче сѫ доволни отъ това, което изработватъ.

При специални случаи, по-тежки условия на работа и когато не може да се измѣрва точно извършената работа, се заплаща не на кубикъ, а на надница, която е 50 л. за 8-часовъ работенъ денъ на общи работници.

Презъ зимния периодъ и силно дъждовната пролѣтъ тази година, поради по-труднитѣ условия за работа, голѣмъ процентъ отъ работниците сѫ изкарвали по-ниска надница отъ обикновената. Това не е само въ строителната секция въ Смѣдово, но и въ другитѣ строителни секции. Презъ месецъ априлъ вече продуктивността на работата се е доста засилила, а презъ месецъ май ще стигне до нормалното. За месецъ априлъ въ строителната секция въ Смѣдово, напримеръ, имаме следнитѣ резултати — това сѫ цифри, г-нъ Джанковъ, срещу които никога не може да се каже.

Отработени всичко 25.500 броя надници — само въ секцията въ Смѣдово. Отъ тѣхъ заплатени въ размѣръ 35 л. 6-5% отъ всички надници; въ размѣръ 40 л. — 17%; въ размѣръ 45 л. — 18%; въ размѣръ 50 л. — 32-6%; въ размѣръ 60 л. — 23-3%; въ размѣръ 70 л. — 2-5%. Както виждате, по-продуктивнитѣ работници изкарватъ надница отъ 50 до 70 л., а работниците, които изкарватъ надница отъ 50 до 70 л., сѫ 58%. Така че срѣдната надница възлиза къмъ 50 л. При това надницитѣ до 50 л. сѫ предимно на мѣстни работници, които, както се спомена по-рано, обикновено не работятъ пълни 8 часа, за да могатъ да се прибератъ по домоветѣ си по-рано вечеръ.

Съ труда на работника, наетъ по постройка на новитѣ желѣзнопътни линии, н: се спекулира, пъкъ и не може да се спекулира, защото никой не би ималъ полза отъ това. Обратно, службата се стреми въ кръга на възможното и законното да задоволява работниците колкото се може по-добре, спазвайки съществуващитѣ закони и правилници. За тѣхъ се полагатъ голѣми грижи и разходватъ грамадни срѣдства за обзавеждането и прехраната имъ, като се настанаватъ групово въ добри и чисти бараки. Полагатъ се нуждитѣ грижи за запазване здравето имъ. Уредена е специална служба за снабдяване на работниците съ топла

и питателна храна на износна цена, отъ която работникътъ заплаща само костюмата е а на продуктитѣ, безъ да понася каквито и да е странични разходи, за готвачи, смѣдове, снабдяване и превозъ на продуктитѣ и други, които сѫ за смѣтка на държата. Всичко това е едно косвено увеличение на надницата на работниците.

Относно цитиранитѣ напускания на нѣкои идващи групи работници, установяватъ се главни следнитѣ причини:

1. Изключително лошото врем: тази година, което оточава значително условията за работа. Работниците не могатъ да работятъ редовно и да даватъ задоволителна работа за по-добра надница.

2. Неопитността на голѣма частъ отъ идващитѣ работници въ новата за тѣхъ работа, която имъ се вижда първоначално доста тежка, като несвикнали съ нея, и

3. Деморализиращото влияние на невѣрни и злонамерени слухове за условията на работа, пускани по една или друга причина отъ заинтересувани лица или недоброевѣстни работници.

По желѣзнопътната линия Шуменъ—Карнобатъ работятъ 6-7 хиляди работници. Когато се работи въ такъвъ голѣмъ мащабъ, не е чудно, че може да се намѣрятъ между толкова много хора нѣкои, които да сѫ недоволни. За това, обаче, не може да бѣде никой другъ виновентъ, освенъ самитѣ тѣ, които обикновено сѫ неопитни, нерсрѣчни и не влагатъ достатъчно трудъ и желание въ работата. Такива работници влияятъ и на другитѣ, а особено на новитѣ такива, дошли отъ далечъ, които насѣкватъ да не работятъ и да си отидатъ. По този начинъ се дохожда до напушания на работата на нѣкои отъ идващитѣ отъ далече работници и до станалитѣ инциденти при тѣхното завръщане, защото, съгласно съществуващитѣ нареждания, държавата не може да имъ дава безплатно пѣтуване по желѣзницитѣ за връщане, щомъ като не сѫ устояли на задълженията си да постѣпятъ на работа и работятъ определеното минимално време отъ 2 месеца. Напушания е имало 3-4 пѣти отъ по 10-15-20 души — толкова! По-голѣми групи не сѫ напускали. Тамъ работятъ 6-7 хиляди работници. Доволни сѫ отъ работата и никой не напуска. Добросвѣстнитѣ и сериозни работници постѣпватъ на работа, работятъ добре и сѫ доволни отъ положението си.

Еню Клянтевъ: Много сѫ доволни даже.

Министъръ Димитъръ Василевъ: За това доказателството е, че въ тази секция презъ изтеклия месецъ априлъ сѫ работили срѣдно надъ 1.000 души работници, а общо по цялата линия Шуменъ—Карнобатъ — надъ 6.000 души работници.

За цитираната група работници, водени отъ фелдфебелъ, има специално разследване, резултатитѣ отъ което сѫ, че тѣзи хора сѫ напустили работата следъ 2 часа, откакто сѫ я започнали, че всичкитѣ изложени отъ тѣхъ причини за напускането сѫ неоснователни, защото главното, което изтъкватъ, че щѣло да имъ се плаща 20-30 л. надница, не е вѣрно, тъй като лично отъ секционния инженеръ имъ е било съобщено, че ще работятъ на надница и ще се плаща 50 л. такава. Тѣ сѫ били поставени даже не на акордна работа, а на надница, защото земята е била разкаляна и не е могло да се изкаратъ работитѣ на кубикъ. Въпрѣки това, тѣ сѫ напустили демонстративно, следъ като имъ е била дадена храна, и захвърлили предаденитѣ имъ за работа инструменти. Естествено е, че съ такива недисциплинирани работници не може да се работи, и никой не е виновентъ за тѣхното разкаляне при връщането имъ — тѣ сѫ го напълно заслужили.

Г-да! Азъ помолихъ шуменския областенъ инспекторъ, щомъ като ми съобщиха тая работа, да отиде на самото мѣсто и да направи разследване. Имаше неприятности. Работниците бѣха отишли въ Шуменъ при гарнизонния началникъ, полковникъ Айрянковъ, и искали отъ него да имъ даде разрешение за безплатно пѣтуване по българскитѣ държавни желѣзници. Той имаше лошо настроение къмъ секционния инженеръ, но следъ като отишълъ да провери, обади ми се самъ по телефона и каза: „Това е дѣло на провокатори. Секционниятъ инженеръ си гледа добре работата, но има много мѣстни хора, които насѣкватъ работниците, защото тѣ искатъ да взематъ работата на вѣнцитѣ работници“.

На секционнитѣ инженери не е предвиджано и не може да се заплаща каквото и да е процентно възнаграждение. Твърдението, че се плащало такава отъ направени иконо-

ми при заплашане надниците на работниците, е абсолютно невърно и тенденциозно.

Г-да народни представители! Ако въ Германия продуктивността на работника се дължи на неговото високо трудово съзнание и дисциплина, ако въ Съветска Русия се създава, с цел увеличаване на работническата продуктивност, едно силно подкрепяно от държавата движение на стахановците, не можем ние да не се стремим към същата продуктивност по един примитивен начин — акордната работа, т. е. работата на кубикъ, на квадратен или линеен метри, тамъ, където това е възможно, поради самото естество на работата. (Ръкоплъскания)

Никола Джанковъ: Не съм доволен от отговора, г-не министре. Готовъ съм на парламентарна анкета по изложеното от мене. (Възгласи от дясно)

Председател Никола Логофетовъ: Г-да народни представители! Пропустнахъ съм да ви съобща, че съм разрешилъ отпускъ на народния представител г-нъ Стефанъ Стателовъ за 1 денъ.

Второ. Снощи, на 4 т. м., въ следобъдното заседание по закона за измѣнение и допълнение на закона за ликвидация на заемитъ, отпущнати по закона за направа на икономически къщи и насърчение на жилищния строежъ („Държавенъ вестникъ“, брой 38, отъ 19 май 1934 г.) и на измѣнения и допълнения му съ наредбитъ-закони, обнародвани въ „Държавенъ вестникъ“, броеве 273, отъ 4 декември 1935 г., 36, отъ 17 февруарий 1936 г., и 162, отъ 22 юлий 1936 г., е допустнато едно опущение, като въ § 4 г-нъ докладчикътъ е пропусналъ да съобщи взетото въ комисията решение, къмъ тоя параграфъ да се прибави една забележка съ съдържание: „Ония длъжници, които иматъ извънъ къщата, строена по закона, и стаячки имоти, оценени по-малко отъ 20.000 л., и чийто семеенъ доходъ не е по-голямъ отъ 40.000 л. годишно, могатъ да изплащатъ половината отъ 6-месечнитъ си вноски съ облигации отъ българския народенъ заемъ 6½% отъ 1921 г. приети по номиналната имъ стойностъ“.

Който г-да народни представители приематъ да се поправи това опущение, като се прибави къмъ § 4 на този законъ забележката, която ви прочетохъ, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на дневния редъ, първа точка:

Олобрение предложението за продължаване срока за извозъ на дървенитъ материали отъ низкостъбленитъ съчища до временнитъ складове презъ 1940 г. до 15 юний включително.

Моля г-на докладчика на комисията по Министерството на земедѣлието да го прочете.

Докладчикъ Петко Кършевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ проекторешението за продължаване на срока за извозъ на дървенитъ материали отъ низкостъбленитъ съчища до временнитъ складове презъ 1940 г. до 15 юний включително.

Г-да народни представители! Поради тежката и продължителна зима, отсѣчени дървени материали въ низкостъбленитъ гори въ страната на много мѣста не можахъ да се извозятъ отъ съчищата до временнитъ складове въ крайния допустимъ срокъ по закона за горитъ — 31 май. Поради това, тѣ подлежатъ на конфискация, вследствие на което ще бѣде ошетената голѣма частъ отъ некооперираното и кооперираното население, а също така ще бѣдатъ ошетени и нѣкои търговци на дървени материали. Като се има предвидъ, отъ друга страна, че вследствие на продължителната зима и развитието на излѣнкитъ е закъснѣло, така че отъ едно ново извънредно продължение на срока съ 15 дни нѣма да последватъ значителни повреди на насажденията, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и гласувате проекторешението, което представямъ.

Гр. София, 31 май 1940 г.

Министъръ на земедѣлието и държавнитъ имоти:

Ив. Багряновъ

ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за продължаване на срока за извозъ на дървенитъ материали отъ низкостъбленитъ съчища до временнитъ складове презъ 1940 г. до 15 юний включително.

Разрешава се на министра на земедѣлието и държавнитъ имоти да продължи за текущата година срока за из-

возъ на дървенитъ материали отъ низкостъбленитъ съчища до временнитъ складове до 15 юний т. г. включително“.

Председател Никола Логофетовъ: Който приематъ решението за продължаване на срока за извозъ на дървенитъ материали отъ низкостъбленитъ съчища до временнитъ складове презъ 1940 г. до 15 юний включително, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на втора точка отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за разрешаване на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани да сключи заемъ отъ фонда „Обществени осигуровки“ — смѣтка „Инвалидност и старостъ“ — въ размѣръ на 8.000.000 л. за 10 години.

Моля г-на секретаря да го прочете.

Зам.-секретаръ Александъръ Каранетровъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за разрешаване на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани да сключи заемъ отъ фонда „Обществени осигуровки“ за постройка на модерна баня въ с. Павелъ-бана, Казанлъшко.

Г-да народни представители! Въ землището на с. Павелъ-бана, околия Казанлъшка, се намира една отъ най-лѣковититъ бани. Презъ последнитъ години числото на посетителитъ е достигнало до цифрата 30.000. Това голѣмо посещение се дължи на лѣковитостта на минералнитъ води, които лѣкуватъ успѣшно, главно ревматични, стомашни и бѣбречни заболявания.

Общинската управа, за да отговори на нарастналитъ нужди на банята, е построила нови каптажи, които съ увеличили дебита на водата отъ 300 на 550 литри въ минута.

За да може да се използва увеличениятъ дебитъ на водата и да се задоволятъ хилядитъ посетители, нуждасщи се отъ банско лѣчение, общинскиятъ съветъ е решилъ да бѣдатъ построени модерни бани, които ще струватъ, споредъ съставенитъ планове, около 10 милиона лева. Понеже общината не притежава тази сума въ наличностъ, поискала е сключването на заемъ отъ фонда „Обществени осигуровки“, въ размѣръ на 8 милиона лева. За гаранция на заема съ предложени приходитъ отъ банитъ, които възлизатъ около 1 милионъ лева годишно, и събраната такса по 1 л. на всѣки билетъ при купане, въ размѣръ около 300.000 л. годишно.

Комитетътъ за управление на общественитъ фондове съ протоколъ № 92, отъ 11 мартъ т. г., е далъ мнение, че заемътъ може да бѣде сключенъ при 5% годишна лихва за срокъ отъ 10 години, при шестмесеченъ анюитетъ 513.177 л., който анюитетъ е доста голѣмъ, за да може редовно да се посрѣща само отъ приходитъ на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани. Ето защо, нужно е да се предвиди, че ако срѣдствата на общинското стопанско предприятие не бѣдатъ достатъчни за изплащане на годишнитъ анюитетни вноски, то Павелбанскиятъ общински съветъ е длъженъ да предвижда въ бюджета на общината необходимитъ кредити за редовното изплащане на заема.

Като предлагамъ на просвѣтеното ви внимание настоящия законопроектъ, моля ви, г-да народни представители, да го обсъдите и гласувате.

Гр. София, 30 май 1940 г.

Министъръ на търговията, промишлеността и труда:
Д-ръ Сл. Загоровъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани да сключи заемъ отъ фонда „Обществени осигуровки“ — смѣтка „Инвалидност и старостъ“ — въ размѣръ на 8.000.000 л. за 10 години.

Чл. 1. Разрешава се на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани, с. Павелъ-бана, Казанлъшка околия, да сключи заемъ въ размѣръ на 8.000.000 л. отъ фонда „Обществени осигуровки“ — смѣтка „Инвалидност и старостъ“, предназначень за постройка на модерна баня.

Чл. 2. Фондътъ „Обществени осигуровки“ ще отпусна заема на части, чрезъ Българската народна банка, за из-

вършени работи или доставени материали по предварително провърени и утвърдени привременни и окончателни ситуации, сключени договори и пр. по предприятия за постройката на модерната баня. Сумитъ се отпускатъ на правомощитъ срещу чекове, подписани отъ кмета — директоръ на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани, и началника на бюджетоконтролното отделение при Дирекцията на труда и общественитъ осигуровки.

Чл. 3. Заемътъ се отпуска при 6% годишна лихва при 6-месечно анюитетно погашение — на 30 юний и 30 декемврий всъка година, съдържащо лихва и погашение. За закъснението на всъка анюитетна вноски и изплащането й ще се събира допълнително по 1% за закъснелото време.

Чл. 4. Срокътъ за погашение на заема е 10 години, считанъ отъ началото на следващата календарна година следъ реализирането на заема, което трѣбва да стане най-късно до 31 декемврий 1942 г.

Чл. 5. За отпуснатитъ суми по заема презъ времето на неговото реализиране до последния срокъ, откогато погашението ще става по изработения погасителенъ планъ, общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани ще плаща на фонда „Обществени осигуровки“ лихва 6% годишно, при 6-месечно олихвяване. Ако казаното предприятие не внесе набраната лихва преди съставянето на погасителния планъ, същата се включва въ погасителния планъ.

Чл. 6. Ако следъ окончателното завършване на предприятията, за които е дума въ чл. 2 отъ настоящия законъ, остане нереализирана известна частъ отъ заема, то същата не се изплаща отъ фонда „Обществени осигуровки“, и заемътъ остава сключенъ само за реализираната му частъ.

Чл. 7. За гаранция на заема служатъ следнитъ приходи: а) приходитъ отъ банитъ; б) такситъ, събирани по 1 левъ за всъки билетъ при кжпане.

Ако срѣдствата на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани не бждатъ достатъчни за изплащане на годишнитъ анюитетни вноски, то Павелбанскитъ общински съветъ предвижда въ бюджета на общината необходимитъ кредити за редовното изплащане на заема.

Чл. 8. Ако общинското стопанско предприятие за експлоатация на Павелбанскитъ минерални бани би имало възможностъ да изплати заема си напълно преди срока, то въ такъвъ случай ще изплати главницата и лихвата, съгласно условията за настоящия заемъ, само до деня на предсрочното изплащане.

Чл. 9. Общинското стопанско предприятие за експлоатация на Павелбанскитъ минерални бани се задължава да вписва ежегодно лихвитъ и погашенията на заема въ съответното мѣсто въ бюджета си. Съответната административна властъ не утвърждава бюджета на стопанското предприятие, ако въ същия не сж вписани необходимитъ кредити за лихви и погашения на заема. Въ случай че общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани преустанови съществуването си, неизплатенитъ анюитетни вноски по заема се поематъ за изплащане отъ Павелбанската община, Казанлъшка околия. Ако последната влѣзе въ състава на нѣкоя друга община, общината, къмъ която се причисли с. Павелъ-бана, продължава да изплаща неизплатенитъ анюитетни вноски, като предвижда въ бюджета си потребнитъ суми за лихви и погашения до окончателното изплащане на заема.

Чл. 10. Осигуренитъ лица при фонда „Обществени осигуровки“ ще се ползватъ на вѣчни времена съ 50% намаляване отъ установенитъ такси за кжпания въ банята.

Чл. 11. Общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани се задължава да ангажирва потребнитъ работници за постройка на банитъ презъ Казанлъшката инспекция на труда и общественитъ осигуровки.

Чл. 12. Настоящиятъ заемъ се освобождава отъ всѣкакви държавни и общински данѣци, такси, берни и гербовъ налогъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за разрешаване на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбан-

скитъ минерални бани да сключи заемъ отъ фонда „Обществени осигуровки“ — мѣтка „Инвалидностъ и старостъ“ — въ размѣръ на 8.000.000 л. за 10 години, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ д-ръ Славчо Загоровъ: Моля спешностъ.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-на министра на търговията, промишлеността и труда законопроекта да мине по спешностъ и на второ четене, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Ще докладвамъ законопроекта, както е приетъ отъ комисията. — (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрешаване на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани да сключи заемъ отъ фонда „Обществени осигуровки“ — мѣтка „Инвалидностъ и старостъ“, въ размѣръ на 8.000.000 л. — за 10 години.

Чл. 1. Разрешава се на общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани, с. Павелъ-бана, Казанлъшка околия, да сключи заемъ въ размѣръ на 8.000.000 л. отъ фонда „Обществени осигуровки“ — мѣтка „Инвалидностъ и старостъ“, предназначенъ за постройка на модерна баня.

Въ заглавието се заличаватъ думитъ „за 10 години“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавието и чл. 1, както се докладваха, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: (Чете)

„Чл. 2. Фондътъ „Обществени осигуровки“ ще отпуска заема на части, чрезъ Българската народна банка, за извършени работи или доставени материали по предварително провърени и утвърдени привременни и окончателни ситуации, сключени договори и пр. по предприятия за постройката на модерната баня. Сумитъ се отпускатъ на правомощитъ срещу чекове, подписани отъ кмета — директоръ на общинското стопанско предприятие за експлоатация на Павелбанскитъ минерални бани, и началника на бюджетоконтролното отделение при Дирекцията на труда и общественитъ осигуровки“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 2, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: (Чете)

„Чл. 3. Заемътъ се отпуска при 6% годишна лихва при 6-месечно анюитетно погашение — на 30 юний и 30 декемврий всъка година, съдържащо лихва и погашение. За закъснението на всъка анюитетна вноски и изплащането й ще се събира допълнително по 1% за закъснелото време“.

Въ първия редъ, вмѣсто 6%, лихвата става 5 1/2%.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 3, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: (Чете)

„Чл. 4. Срокътъ за погашение на заема е 10 години, считанъ отъ началото на следващата календарна година следъ реализирането на заема, което трѣбва да стане най-късно до 31 декемврий 1942 г.“.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 4, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: (Чете)

„Чл. 5. За отпуснатитъ суми по заема презъ времето на неговото реализиране до следния срокъ, откогато погашението ще става по изработения погасителенъ планъ, общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани ще плаща на фонда „Обществени осигуровки“ лихва 6% годишно, при 6-месечно олихвяване. Ако казаното предприятие не внесе набраната лихва преди съставянето на погасителния планъ, същата се включва въ погасителния планъ“.

ция Павелбанските минерални бани ще плаща н. фонда „Обществени осигуровки“ лихва 6% годишно, при 6-месечно олихвяване. Ако казаното предприятие не внесе нараната лихва преди съставянето на погасителния план, същата се включва въ погасителния план“.

Въ шестия редъ лихвата 6% се намалява на 5 1/2%.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: (Чете)

„Чл. 6. Ако следъ окончателното завършване на предприятията, за които е дума въ чл. 2 отъ настоящия законъ, остане нереализирана известна частъ отъ заема, то същата не се изплаща отъ фонда „Обществени осигуровки“, и застъпътъ остава сключенъ само за реализираната му частъ.“

Въ третия редъ думата „същата“ се замѣня съ думата „тя“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 6, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Чл. 7 добива следната нова редакция: (Чете)

„Чл. 7. За погашение на годишнитъ анюитети-погашения и лихви служатъ следнитъ приходи, които се внасятъ отъ стопанското предприятие по текуща смѣтка при Българската народна банка, а изплащания отъ тая смѣтка ставатъ само следъ предварително разрешение на Главната дирекция на труда и общественитъ осигуровки:

а) отъ такситъ за банитъ и

б) отъ такситъ, събирани за курортния фондъ.

Ако тѣзи приходи не сѣ достатъчни, тѣ се допълнятъ и съ приходитъ отъ горитъ на Павелбанската селска община, които приходи се считатъ също блокирани“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 7, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Чл. 8 добива следната нова редакция: (Чете)

„Чл. 8. За гаранция на заема се дава първа ипотека върху банскитъ постройки, които ще се сключъ веднага следъ реализирането на заема“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 8, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Чл. 8 става чл. 9: (Чете)

„Чл. 9. Ако общинското стопанско предприятие за експлоатация на Павелбанскитъ минерални бани би имало възможностъ да изплати заема си напълно преди срока, то въ такъвъ случай ще изплати главницата и лихвата, съгласно условията за настоящия заемъ, само до деня на предсрочното изплащане“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 9, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Чл. 9 става чл. 10: (Чете)

„Чл. 10. Общинското стопанско предприятие за експлоатация на Павелбанскитъ минерални бани се задължава да вписва ежегодно лихвитъ и погашенията на заема въ съответното мѣсто въ бюджета си. Съответната административна властъ не утвърждава бюджета на стопанското предприятие, ако въ сѣция не сѣ вписани необходимитъ кредити за лихви и погашения на заема. Въ случай че общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани преустанови съществуването си, неизплатенитъ анюитетни вноски по заема се поематъ за изплащане отъ Павелбанската община, Казанлъшката община. Ако последната влѣзе въ състава на иѣкя друга община, общината, къмъ която се причисли с. Павел-бани

продължава да изплаща неизплатенитъ анюитетни вноски, като предвижда въ бюджета си потребнитъ суми за лихви и погашения до окончателното изплащане на заема“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 10, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Втората алинея на чл. 7 отъ първоначално внесенния законопроектъ става чл. 11: (Чете)

„Чл. 11. Ако срѣдствата на общинското стопанско предприятие за експлоатацията Павелбанскитъ минерални бани не бждатъ достатъчни за изплащане на годишнитъ анюитетни вноски, то Павелбанскитъ общински съветъ предвижда въ бюджета на общината необходимитъ кредити за редовното изплащане на заема“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 11, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Чл. 10 става чл. 12: (Чете)

„Чл. 12. Осигуренитъ лица при фонда „Обществени осигуровки“ ще се ползватъ на въ ни времена съ 50% намаляние отъ установенитъ такси за къпания въ банята“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 12, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Чл. 11 става чл. 13: (Чете)

„Чл. 13. Общинското стопанско предприятие за експлоатация Павелбанскитъ минерални бани се задължава да ангажира потребнитъ работници за постройка на банитъ чрезъ Казанлъшката инспекция на труда и общественитъ осигуровки“.

Председател Никола Логофетовъ: Които приематъ чл. 13, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Зам.-секретаръ Александъръ Карапетровъ: Чл. 12 става чл. 14: (Чете)

„Чл. 14. Настоящиятъ заемъ се освобождава отъ всѣ какви държавни и общински данъци, такси, берии и гербовъ налогъ“.

Председател Никола Логофетовъ: Законътъ е пристъ споредъ екземпляра, по който стана докладътъ.

Г-да народни представители! Г-нъ министърътъ на вътрешнитъ работи и народното здраве е готовъ да отговори на питането на народния представител г-нъ Дичо Тодоровъ.

Обаждатъ се: Сега излѣзе.

Министъръ Петъръ Габровски: Тъкмо въ момента го повикаха по телефона. Той ми съобщи, че отъ тия обяснения, които азъ съмъ му далъ, е доволенъ, и си оттегля питането.

Председател Никола Логофетовъ: Добре.

Минаваме къмъ точка трѣта отъ дневния редъ.

Понеже комисията, въ която бѣше изпратенъ следъ приемането му на първо четене законопроектътъ за уреждане собствеността върху държавни и общински имоти, дадени или завѣсти за нужди на бѣжанци, не е готова съ своя докладъ, тая точка отъ дневния редъ не можеть да я разгледаме и затова минаваме къмъ точка четвърта отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за разрешаване на Св. Рилска обителъ да отпусне безплатно общо 200 кубически метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на 누ждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретарь Светославъ Славовъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за разрешаване на Св. Рилска обителъ да отпусне безплатно общо 200 (двеста) кубически метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти.

Г-да народни представители! Къмъ управлението на Св. Рилска обителъ често се обръщали нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти за отпускане безплатно на дървенъ строителенъ материалъ, какъвто е случаятъ съ девическия манастиръ „Св. Никола“ въ с. Мъглицъ, Казанлъшка околия, Черепишкия манастиръ и др.

Завитано Министерството на финансите отъ Св. Синодъ би ли било противъ отпускането безплатно на дървенъ строителенъ материалъ на такива нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти, то съ писмо № 2243, отъ 20 мартъ 1939 г. отговаря на Св. Синодъ, че по принципъ е съгласно за безплатно отпускане на дървенъ строителенъ материалъ, но предварително Св. Синодъ да поиска отъ Министерството на външните работи и на изповѣданията да внесе въ Министерския съветъ за разглеждане това негово искане.

Министерскиятъ съветъ съ постановление първо, взето въ заседанието му на 25 априлъ 1940 г., протоколъ № 65, одобрява да се внесе за разглеждане и гласуване въ настоящата сесия на Народното събрание надлежниятъ законопроектъ.

Гр. София, 20 май 1940 г.

Министъръ на външните работи и на изповѣданията
Ив. Поповъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за разрешаване на Св. Рилска обителъ да отпусне безплатно общо 200 (двеста) кубически метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти.

Членъ единственъ. Разрешава на Св. Рилска обителъ да отпусне безплатно общо 200 (двеста) кубически метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ на първо четене законопроекта за разрешаване на Св. Рилска обителъ да отпусне безплатно общо 200 кубически метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Иванъ Поповъ: Моля, по спешностъ, законопроектътъ да бѣде приетъ и на второ четене.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ предложението на г-на министъра на външните работи и на изповѣданията, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретарь Светославъ Славовъ: (Чете)

„ЗАКОНЪ

за разрешаване на Св. Рилска обителъ да отпусне безплатно общо 200 (двеста) кубически метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти.

Членъ единственъ. Разрешава на Св. Рилска обителъ да отпусне безплатно общо 200 (двеста) кубически метра иглолистни трупи за подпомагане строежа на нуждаещи се манастири, църкви и благотворителни институти.

Председателъ Никола Логофетовъ: Които приематъ заглавieto и членъ единственъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е окончателно приетъ.

Г-да народни представители! Поради напредналото време нѣма да можемъ да се занимаемъ съ останалитѣ точки отъ дневния редъ. Поради това прекратявамъ разискванията и давамъ думата на г-на министър-председателя.

Министъръ-председателъ Богданъ Филовъ: (Посрещнатъ съ бурни и продължителни рѣкоплетскания)

Г-да народни представители! Въ днешното заседание на Събранието мога да ви съобща, че Негово Величество Царьтъ, съгласно чл. 118 отъ конституцията, е утвърдилъ Законитѣ и рѣшенията, които бѣха гласувани въ първата сесия на XXV Народно събрание. (Бурни рѣкоплетскания)

Азъ имамъ така сѣщо увѣренията, че ще бѣдатъ утвърдени въ най-скоро време и всички ония закони и рѣшения, които бѣха приети презъ последнитѣ дни на настоящата сесия и които, поради тая причина, още не сѣ могли да бѣдатъ утвърдени досега.

Г-да народни представители! Съгласно чл. 130 отъ конституцията, Негово Величество Царьтъ благоволи да ме натовари да закрѣя отъ Негово име първата редовна сесия на XXV-то Народно събрание. За тази целъ азъ получахъ отъ Негово Величество Царя следното писмо: (Чете)

„На основание чл. 130 отъ конституцията, упълномощавамъ Ви да закриете отъ мое име първата редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание.

„София, 5 юний 1940 г.

БОРИСЪ III.

Въ изпълнение на това височайше поръчение, азъ обявявамъ отъ името на Негово Величество Царя първата редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание за закрыта. (Рѣкоплетскания)

Г-да народни представители! Отъ името на правителството изказвамъ ви най-голяма благодарностъ за усърдието и голѣмитѣ грижи, които вие проявихте при разглеждането на различнитѣ законопроекти, които бѣха сложени на вашето внимание презъ тая сесия на Народното събрание. Благодарение на това ви усърдие и на ценното съдействие, което вие дадохте на правителството, всички въпроси, които бѣха сложени на разглеждане, можяха своевременно да добиятъ своето правилно разрешение. За тази ваша дейностъ азъ ви изказвамъ още веднажъ благодарността на правителството. (Бурни и продължителни рѣкоплетскания)

Председателъ Никола Логофетовъ: (Става правъ)

Г-да народни представители! Завършваме първата редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание. И азъ ще ви припомня съ нѣколко думи това, което казахъ въ началото на сесията при моя изборъ.

Азъ нарекохъ настоящата камара просвѣтена. По-нататъкъ азъ казахъ, че при изпълнението на моитѣ задължения, като председателъ на тази Камара, ми е необходимо и вашата просвѣтена подкрепа. Азъ по-нататъкъ пожелахъ да бѣдемъ честни въ мисълта си, добросъвестни въ разискванията си, да имаме предъ очи винаги общитѣ интереси, като надвишемъ себе си. Казахъ още да не се увличаме, защото увлеченията не само ни довеждатъ до катастрофи, но, най-малкото, сѣ забавяли нашето политическо развитие. Азъ поискахъ отъ васъ, въ различие отъ всички други Камари до днесъ, да оставимъ трайни следи. Азъ казахъ още: при изпълнението на моитѣ служебни задължения, рѣководейки се винаги отъ българската конституция и отъ правилника за вътрешния редъ на обикновеното Народно събрание, основанъ на нея, да заздравимъ, да нормализираме нашето политическо положение.

Въ реда на тия мисли, азъ не само съ радостъ, но и съ гордостъ констатирамъ, че народното представителство въ своята цѣлостъ, всички до единъ, презъ траенето на тая тримесечна сесия, имаха едноното съзнание, че вършатъ една обществена и политическа дейностъ. И нека констатирамъ, че всички до единъ бѣха добри българи, проявиха се като добри патриоти, като имаха винаги предъ очи преди всичко доброто на народа и на нацията. (Бурни и продължителни рѣкоплетскания) Ние, бюрото, съ радостъ констатираме, че презъ всичкото време получихме вашето добросъвестно, вашето обективно съдействие, за да можемъ да издигнемъ българския Парламентъ на още по-голяма висота.

Вследствие на всичко онова, което стана, бюрото би могло да ви пожелае, като отидете между вашитѣ избиратели, като отидете между българския народъ, да имате за първо задължение да го успокоите въ тия тревожни времена, да му върнете доверието въ българската властъ, въ българския Парламентъ; да го обнадеждате, като го увѣрите, че, вървейки по пътя на мира и на неутралитета, бидейки готовъ да брани своята честъ, да брани своята

свобода, да брани своята независимост, българският народ, ние, българите, очакваме, че въ края на краищата ще бъдем чути, че ние ще бъдем зачетени, че ние ще бъдем удовлетворени въ нашите аспирации, които от никого не криемъ и които сме предявявали и ще предявяваме предъ лицето на цѣлия свѣтъ. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания)

Пожелавамъ на васъ, г-да народни представители, и, следователно, на българския народъ здраве, пожелавамъ бодростъ, пожелавамъ благополучие, пожелавамъ да се видиме при една друга извънредна или редовна сесия съ още по-голѣми усилия, съ още по-голѣмо съзнание за задълженията, които ни предстоятъ, за да можемъ да дър-

жимъ този цененъ институтъ, Народното събрание, на по-добаваща висота и да не позволимъ никому и никога да посѣга върху него. (Продължителни ржкоплѣскания)

Пожелавамъ добъръ пътъ на всички ви и затварямъ послѣдното заседание отъ първата редовна сесия на XXV-то обикновено Народно събрание. (Бурни и продължителни ржкоплѣскания. Всички ставатъ прави. Повечето отъ народните представители бурно акламиратъ правителството. Някой викатъ „Ура!“, „Да живѣе България!“)

Довиждане, г-да!

(Затворено въ 12 ч. 20 м.)

Председатель: НИКОЛА ЛОГОФЕТОВЪ

Подпредседатель: НИКОЛА ЗАХАРЛЕВЪ

Секретари: { АТАНАСЪ ЦВѢТКОВЪ
 { СВЕТОСЛАВЪ СЛАВОВЪ

Началникъ на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВЪ